Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 217 (467) ◆ П'ятниця, 13 листопада 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДОПОМОЖУТЬ РЕФОРМАМ

Конференція «Співробітництво між країнами ЄС і СНД у формуванні правової інфраструктури ринкової економіки» розпочалася в Києві.

На цей форум прибули делегації з усіх країн СНД, окрім Таджикистану. Як спостерігач присутній представник Грузії. У роботі конференції беруть участь делегації Комісії Європейських Співтовариств, Великобританії, Греції, Данії, Іспанії, Люксембургу, Німеччини, Португалії, Франції, а також представники міжнародних фінансових та правових організацій.

На адресу цього представницького зібрання надійшли привітання Президента України Леоніда Кравчука та Президента Росії Бориса Єльцина.

З вітальним словом до учасників форуму звернувся Голова Верховної Ради України Іван Плющ. У виступі він зачепив деякі проблеми реформування економік нашої держави, а також інших країн СНД.

З доповідями щодо правової реформи в країнах СНД виступили члени й координатори Спеціальної проблемної групи. Цей робочий орган створений Комісією ЄС у квітні 1992 року на спільний запит заступника Голови Верховної Ради України Володимира Гриньова та члена Президії російського парламенту Олександра Гранберга. До складу Спеціальної проблемної групи входили юристи-експерти з Білорусі, Казахстану, Росії та України, а також ЄС.

На ранковому засіданні був присутній Президент Кравчук.

У другій половині дня учасники конференції обговорювали доповіді та визначали пріоритетні напрями сприяння їхнім державам у правовій галузі. Форум продовжує свою роботу.

Тарас ПЕТРІВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

РОЗМОВА ПО ТЕЛЕФОНУ Л. КРАВЧУКА З Б. КЛІНТОНОМ

11 листопада відбулася розмова по телефону Президента України Леоніда Кравчука з новообраним Президентом Сполучених Штатів Америки Біллом Клінтоном.

Л. Кравчук поздоровив Б. Клінтона з обранням на високу посаду Президента США і побажав йому успіхів у майбутній діяльності на благо народу США, в інтересах миру, прогресу і демократії в усьому світі, висловив бажання привітати нового Президента США на українській землі.

В ході розмови Президент України і новообраний Президент США обмінялися думками з принципових питань дальшого поглиблення відносин між обома державами і домовилися про продовження особистих контактів в інтересах українського і американського народів.

ВІЗИТ ДО АВСТРАЛІЇ БУВ УСПІШНИМ

На запрошення парламенту Австралії в цій країні з офіційним візитом перебувала делегація Верховної Ради України на чолі з Головою Верховної Ради Іваном Плющем. Повернувшись до Києва, глава делегації дав інтерв'ю кореспондентам Укрінформу та Української держтелерадіокомпанії.

— **Шановний Іване Степановичу! Головною метою візиту було вивчення досвіду роботи парламенту Австралії. Яке враження він справив?**

— Все-таки народна мудрість про те, що краще один раз побачити, ніж сто разів прочитати чи почути, спрацьовує. І зараз, може, як ніколи. Я буду відвертим і скажу так: нашу Верховну Раду, її пленарні засідання називали театром, називали базаром, називали говорильнею. Але те, що я побачив у парламенті Австралії, не йде ні в яке порівняння з нашою Верховною Радою. Я б дуже хотів, щоб побачили це й наші урядовці. Не хочу сказати, що це дуже добре, як там уряд звітує і піддається такій критиці, що спостерігачам складно одразу і зрозуміти, чому йде така гаряча суперечка. Не хочу навіть назвати її дискусією. Але це підтверджує демократичний спосіб правління, підтверджує противагу виконавчої і законодавчої влад. Австралія запозичила демократичну парламентську форму правління в Америки. І цим пишається. Є там депутати, які вже 15, 20 і понад 20 років працюють у парламенті. У них навіть є така норма: якщо пропрацював 15 років у парламенті, то вже виходиш на пенсію незалежно від віку і отримуєш 70 процентів заробітку. А заробітки у них дуже високі.

Друге, що потрібно відмітити: в Австралії сьогодні, якщо абстрагуватись від життєвого рівня населення, від економіки, яка розвивається за економічними законами, а взяти політичне життя і структури влади, таке ж кризо-

(Закінчення на 2-й стор.).

«Голос України» друкується в Харкові

Відсьогодні газета Верховної Ради України «Голос України» друкується у видавництві «Харків». В цьому наші передплатники і просто читачі матимуть можливість переконатися, розгортаючи газету з найсвіжішими, а не позавчорашніми новинами. Відсьогодні наша газета для читачів Харківської, Полтавської, а згодом і Сумської областей стане, як кажуть зв'язківці, газетою першого дня доставки. До речі, нагадуємо: передплата на «Голос України» у Харківській області продовжена до 1 грудня. Отже, хто не встиг передплатити газету, яка стала набагато оперативнішою, поспішайте. Директор видавництва «Харків» Іван Васильович Голойда і заступник генерального директора ВО «Харківзв'язок» Віталій Миколайович Нечипоренко обіцяють: всі ваші клопоти з запізненням нашої газети — позаду.

Микола КОСИЙ.

УКРАЇНА ВІДКРИВАЄ АЗІЮ

Нотатки про візит Президента України в Китай і Монголію

Сім годин перельоту, і під крильми президентського літака засвітилися вогні Пекіна. Так ще до зустрічей на китайській землі було зроблено перший практичний висновок: між Україною і Китаєм цілком можливі прямі безпосадкові авіарейси. До речі, першим документом, підписаним в результаті українсько-китайських переговорів у Пекіні, став протокол, в якому якраз і йшлося про наміри відкрити між столицями обох держав пряму авіалінію.

Підписання протоколу відбулося в другій половині наступного дня. А цьому передувала ціла серія урочистих церемоній, офіційних зустрічей, міждержавних переговорів, які були обумовлені дипломатичним протоколом. Це була програма, складена для прийому керівника держави: у ній передбачались найвищі почесті, які виявляють у таких випадках у Китаї. До речі, програма перебування високого гостя з України виконувалася послідовно й чітко, з точністю до хвилини. Правда, одне відхилення все-таки було: перша після церемонії зустрічі офіційна бесіда Леоніда Кравчука і Голови КНР Ян Шанкуня тривала довше, ніж передбачалося регламентом. Це дало підстави нашим колегам, акредитованим у Пекіні зарубіжним журналістам, які розбираються у тонкощах китайської політики, зробити висновок, що до візиту Президента України виявляється неформальна увага.

У ході візиту Леонід Кравчук зустрівся з найвищими керівниками КНР (за винятком Ден Сяопіна, який останнім часом не приймає зарубіжних гостей і взагалі все рідше виходить на люди: роки беруть своє). Ян Шанкунь, який прийняв Президента України в одному з просторих залів будинку Всекитайських Зборів Народних Представників, належить до ветеранів визвольної боротьби в Китаї, надзвичайно шанованих тут лідерів. Під час

(Закінчення на 2-й стор.).

На знімку: зустріч Президента України Леоніда Кравчука і Голови КНР Ян Шанкуня.
Фото головного редактора журналу «Світло і Тінь» Василя ПИЛИПЮКА.

Україна відкриває Азію

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).

його бесіди з Леонідом Кравчуком були порушені питання міждержавних зв'язків України і КНР. Конкретні проблеми і перспективи економічних контактів обговорювалися в ході зустрічі Президента України з Прем'єром Держради КНР Лі Пеном, котрий належить до активних прибічників ідей День Сяопіна щодо реформування китайської економіки і послідовного проведення політики відкритих дверей. До таких прибічників необхідно віднести і Генерального секретаря ЦК КПК Цзян Цземіня, який прийняв Леоніда Кравчука у своїй резиденції «Чжаннаньхай». Він, як виявилося в ході бесіди, добре знає ситуацію, що склалася в державах — колишніх республіках СРСР, уважно стежить за процесами, які в них відбуваються.

Відразу ж після цієї зустрічі в резиденції, де зупинилася наша делегація, відбулося підписання українсько-китайських документів. Їх було 12. Спершу свої підписи під Спільним комюніке поставили Леонід Кравчук і Ян Шанкунь. Інші документи, які закладають основи співробітництва двох держав у різних сферах діяльності, підписали керівники міністерств. З нашого боку — міністри: закордонних справ Анатолій Зленко, зовнішніх економічних зв'язків Іван Герц і юстиції Василь Онопенко.

Оцінюючи досягнуті домовленості на прес-конференції, що відбулася після церемонії підписання, Леонід Кравчук підкреслив, що вони створюють широку договірно-правову базу для розвитку прямих контактів між обома країнами і зміцнюють фактор стабільності на шляхах взаємозв'язків між Європою і Азією. Журналістів, певна річ, цікавили гострі теми, зокрема, військова. Чи обговорювалося питання співробітництва двох держав у військовій сфері? Чи продасть Україна Китаєві авіаносець «Варяг»? Президент Кравчук спростував повідомлення деяких засобів масової інформації про українсько-китайські військові контакти і про крейсер «Варяг», який добудовується в Миколаєві.

Крім столиці КНР, Президент України і його дружина, інші члени делегації побували в Шеньчжені і Шанхаї. Думається, зовсім не випадково були обрані для знайомства саме ці міста. У них ми побачили на власні очі, у чому суть китайських економічних реформ і чого можна досягти, якщо мудро, послідовно, цілеспрямовано, з урахуванням специфіки країни їх проводити. За браком місця ми не маємо змоги розповісти про те, з чого почалися і як здійснюються ці реформи. Процитуємо лише один з визначальних реформаторських принципів: «Держава регулює ринок, ринок скеровує підприємства».

І ще про один напрям економічних реформ хотілося б сказати — про «відкриті двері» для іноземного капіталу. Тут, у Китаї досягнуто серйозних успіхів. Ми якраз і в цьому переконалися в Шеньчжені і Шанхаї.

Шеньчжень сьогодні — це цілком сучасне місто з розвинутою інфраструктурою, оснащеними найновішою технологією промисловими підприємствами, висококласними туристичними комплексами. Коли ми оглядали з висоти 50-го поверху одного з готелів панораму міста, навіть не вірилося, що ще 12 років (саме відтоді Шеньчжень за рішенням китайського уряду став особливим економічним районом) тут було бідне провінційне містечко, де домінували дво-, п'ятиповерхові будиночки. За час, що минув від початку експерименту, населення Шеньчженя зросло у вісім разів. Якщо тоді в місті вироблялось експортної продукції на 2 мільйони доларів, то в минулому році — на 3,4 мільярда доларів. У шість разів зросла у місті середня заробітна плата. Передумовою цих разючих перемін стало широке залучення іноземного капіталу. Зарубіжних підприємців приваблює в зоні Шеньчженя кілька моментів: наявність дешевої робочої сили, можливість вивозити одержані прибутки і пільгове оподаткування.

Подібні умови створені і в одному з приміських районів Шанхаю. На невеличкій площі (трохи більше двох квадратних кілометрів) з участю іноземних інвесторів споруджені цехи, які завдяки першокласному технічному і технологічному оснащенню випускають продукцію, котра успішно конкурує на світовому ринку.

Не будемо ідеалізувати ситуацію в економіці Китаю. Вона складна та й не може бути простою в країні з гігантським населенням, обмеженими природними ресурсами і різними формами господарювання. Але те, що китайці не голодують, що в магазинах є вдосталь (нам здалося, навіть надлишок) промислових товарів, що в суспільстві зберігається спокійна, стабільна обстановка, свідчить про очевидні досягнення КНР на шляху реформ. Окремі зерна цього досвіду, з поправкою на українські умови, можна було б засіяти і на нашому грунті.

* * *

Із Шанхаю літак Президента України переніс українську делегацію в Улан-Батор. Гостинно і сердечно зустріла Леоніда Кравчука монгольська столиця. Гостям з України була запропонована не тільки ділова, а й цікава пізнавальна програма: відвідини буддійського храму, поїздка в мальовничу гірську місцевість, концерт майстрів мистецтв Монголії, знайомство з комбінатом «Гобі», пухові вироби якого експортуються в різні куточки світу.

Та, звісна річ, головним у програмі візиту були переговори Леоніда Кравчука з Президентом Монголії Пунсалмагійном Очирбатом, іншими керівниками держави. У результаті переговорів підписано сім українсько-монгольських документів, зокрема Договір про дружні відносини і співробітництво між Україною і Монголією. Закладено міцну договірно-правову базу для розвитку взаємовигідних контактів між обома державами і народами.

Становище в Монголії чимось нагадує нашу ситуацію. Розриви традиційних господарських зв'язків, які раніше йшли через єдиний Центр, через Москву, не могли не позначитися на монгольській економіці. В ній загострилися інфляційні процеси, триває спад виробництва, через відсутність валюти зупиняються окремі підприємства, введено картки на хліб і, що найприкріше для жителів країни,— на м'ясо. Правда, монгольський тугрик, який колись дорівнював карбованцеві, тепер став на 20 копійок від нього вагоміший. Але затяжній кризі в економіці поки що не видно кінця.

Монголія, як і Україна, підкреслив Леонід Кравчук, виступаючи в парламенті Монголії — Великому Державному Хуралі — входила до так званого соціалістичного табору. Мабуть, не помилюся, коли скажу, що вона розвивала свою економіку, керуючись не стільки національними інтересами, скільки інтересами єдиної соціалістичної системи господарювання, яка не виправдала себе і де умови диктував центр колишнього Союзу. Тепер відкривається можливість будувати своє життя не за підказкою здалека. Ми, сказав він наприкінці свого виступу, щиро зацікавлені у створенні нової якісної і досконалої бази співробітництва з Монголією в усіх взаємоприйнятних для наших країн галузях.

До цих слів Президента додамо: таку ж зацікавленість виявляють і керівники, господарники, діячі науки і культури Монголії. Ми хочемо, сказав зокрема П. Очирбат, не тільки відновити існуючі економічні й культурні зв'язки з Україною, а й дати їм імпульс для дальшого розвитку. Цю мету якраз і переслідував офіційний візит у Монголію Леоніда Кравчука.

* * *

Що можна сказати, коротко підсумовуючи результати відвідання Президентом України Китаю і Монголії? Насамперед те, що цим самим прокладені перші державні шляхи України в Азіатсько-Тихоокеанський регіон, значення якого в світовій політиці й економіці росте буквально на очах. Врахуймо і те, що КНР — член Ради Безпеки ООН, держава, до голосу якої завжди прислухалися в усьому світі. Зустрічі й переговори Леоніда Кравчука з її лідерами і домовленості про візити керівників КНР в Україну, безумовно, послужать зростанню взаєморозуміння і довіри у стосунках на вищому рівні. Важливе значення мають і прямі контакти з Монголією, де перехрещується чимало географічних і економічних шляхів. Китай і Монголію можна також розглядати як великий ринок збуту технологічної продукції українських підприємств, зокрема таких галузей, як металургія, машино-, літако- і суднобудування. У свою чергу товари з китайською і монгольською маркою могли б істотно збагатити прилавки України.

Отже, тижневе перебування Леоніда Кравчука в Китаї та Монголії, образно кажучи, наблизило Україну до Азіатсько - Тихоокеанського регіону, сприяло зростанню її міжнародного авторитету, послужило її геополітичним інтересам.

Михайло СОРОКА
(спеціально для «Голосу України»).

ВІЗИТ ДО АВСТРАЛІЇ БУВ УСПІШНИМ

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).

ве становище, як у нас було у вересні. Постійно йдуть дебати, опозиція твердо виражена — є діючий міністр, є тіньовий міністр. Вони знають один одного, спілкуються і нічого страшного в цьому немає. Нині це кипіння дійшло до такої точки, що, наприклад, один із тіньових міністрів заявив мені так: сподіваюсь, що через місяць-два я буду в Києві вже в ролі діючого міністра і ми з вами зустрінемось. І це вважається нормою поведінки.

— Чи мали Ви змогу побачити взаємодію законодавчої, виконавчої і судової влад Австралії?

— Це питання надзвичайно важливе для нас. Ми з'ясували тільки взаємодію законодавчої і виконавчої влади. І були здивовані тим розмежуванням, про яке ми так багато говоримо і яке треба проводити. В них воно проходить в іншій формі. Всі міністри є депутатами. І уряд формується, як правило, з депутатського корпусу — чи з палати представників, чи з палати сенату. А в нас це вважається недопустимим. Я не хочу сказати, що це добре, але це й досвід Англії, інших країн, де демократична форма правління. Друга особливість. У нас сьогодні йде багато розмов щодо виборів, які повинні проходити в один місяць, чи в один день. Від Верховної Ради і до сільської. Там взагалі цього нема. Ми, наприклад, були здивовані, коли приїхали в штат Вікторію і дізналися, що в них тільки місяць, як сформувалася палата, обрані спікер і президент. У них голова вищої палати називається президентом, а голова представницької — спікером. Я запитав: як це у вас так — не відносна самостійність у штату, а повна самовладність, самоуправління, самозабезпеченість? Виявилось: штат формує свій уряд і живе за своїми законами, виконуючи, звичайно, закони федеральних структур. Тобто ми бачили трохи іншу модель, аніж в США чи у Швейцарії. Вона демократичніша і менше в ній взаємозалежності. Головне: там немає дублювання, незважаючи на те, що у Мельбурні, наприклад, до 50 таких районів, як у Києві. У нас же всі структури займаються одним і тим же.

— Відомо, що Австралія дуже активно відгукнулася на чорнобильське лихо. Чи пам'ятають про Чорнобиль зараз в Австралії?

— Не тільки пам'ятають, а навіть нас критикують. До речі, діаспора в Австралії молода, але дуже активна, добре поінформована, і коли ми зустрічались на парламентському рівні, на урядовому, то нам завжди говорили про активність нашої української громади. Багато робила діаспора і по наданню допомоги постраждалим від чорнобильського лиха. Бізнесмени, які з нами літали, жили на квартирах у представників діаспори. Вони розповідали, що австралійці зараз хочуть сконцентрувати свою увагу не на окремих ліках, одягу, а перш за все, на обладнанні наших лікарень сучасним устаткуванням і вважають: треба, щоб наші лікарі пройшли у них перепідготовку. Вони готові її фінансувати.

— Разом з делегацією в Австралії побували ділові люди України. Наскільки успішною була їх місія?

— Ми працювали по окремих програмах. Та майже всі вони однозначно заявили, що ця поїздка була для них корисною. Але уряд Австралії попередив своїх бізнесменів, щоб вони були обережні з представниками України, тому що вона не платить боргу за вовну. Ми домовилися про одне: поки розберемося в рамках СНД, поки вони розберуться в рамках російських структур, не стримувати процес — хай домовляється підприємство з підприємством, коли є чим платити.

— Російські засоби масової інформації повідомили про інцидент, який стався на одній з митниць Австралії. Що там трапилося?

— Я прочитав цю замітку і в одній з наших газет. Там написано, що ескорт Плюща віз багато горілки та інших товарів. Я не знаю, скільки везли, чесно кажу. Але для бізнесменів не було програмою передбачено, що для них буде виділено готель, організовано харчування, все це мало бути за їхні кошти. І, звичайно, вони, як люди українські, запасливі, кожний думав, як він там буде на своїх харчах. В них було там по декілька банок консервів, ковбаса. Була й горілка. В одному з міст до нас підійшли митники і почали переряти. Речі окремо, нас окремо. А рейс був чартерним. Про це інформація була і в Австралії. Просто використали те,що у них дуже суворий екологічний контроль.

— Яка система оподаткування в Австралії, як там налагоджено соціальний захист населення?

— Ми 16 листопада першим на сесії Верховної Ради будемо розглядати питання соціального захисту. Я вже мав розмову із Прем'єр-міністром Леонідом Кучмою і з віце-прем'єр-міністром Віктором Пинзеником. Вони частину нам уже подали документів, частину ще додадуть. Як з'ясувалося, нам треба вносити зміни до 60 нормативних актів, які ми уже прийняли. І цього боятися не треба.

Ми цікавилися цим питанням в Австралії. У них дуже диференційований податок: чим менше у мене прибуток, тим менше я плачу податку. Чим я бідніший, тим держава з мене бере менше. Але можуть сказати: звідки ж беруться гроші у держави? Це тільки один з механізмів. А інший механізм такий, що мене хочуть зробити багатим. Розгалужена мережа різних кредитних установ. Так і просять: візьми кредит, не живи в поганому будинку. Якщо я бідний, то мені дадуть кредит на 25 років. І встановлять плату за це житло меншу. Система оподаткування: федеральний податок, податок на рівні штату, але цей податок дуже диференційований. Ми не можемо сказати, що їхній механізм захисту слід повністю перенести в Україну, тому що у нас 90 процентів — державна форма власності. Але ясно, що система не відпрацьована і нам треба встановити рівень мінімальної забезпеченості. І від нього будувати бюджет.

Ми взяли в штаті Вікторія закон про місцеве самоврядування і самофінансування, самоуправління. Сподіваємось, що багато з нього використаємо при формуванні нового бюджету і місцевих органів влади.

За відверту розмову подякував

Іван САЙКО,
кор. Укрінформ.

ПРО ІНФОРМАЦІЮ

Закон України

Цей Закон закріплює право громадян України на інформацію, закладає правові основи інформаційної діяльності.

Грунтуючись на Декларації про державний суверенітет України та Акті проголошення її незалежності, Закон стверджує інформаційний суверенітет України і визначає правові форми міжнародного співробітництва в галузі інформації.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення інформації

Під інформацією цей Закон розуміє документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі.

Стаття 2. Мета і завдання Закону

Закон встановлює загальні правові основи одержання, використання, поширення та зберігання інформації, закріплює право особи на інформацію в усіх сферах суспільного і державного життя України, а також систему інформації, її джерела, визначає статус учасників інформаційних відносин, регулює доступ до інформації та забезпечує її охорону, захищає особу та суспільство від неправдивої інформації.

Стаття 3. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на інформаційні відносини, які виникають у всіх сферах життя і діяльності суспільства і держави при одержанні, використанні, поширенні та зберіганні інформації.

Стаття 4. Законодавство про інформацію

Законодавство України про інформацію складають Конституція України, цей Закон, законодавчі акти про окремі галузі, види, форми і засоби інформації, міжнародні договори та угоди ратифіковані Україною, та принципи і норми міжнародного права.

Стаття 5. Основні принципи інформаційних відносин

Основними принципами інформаційних відносин є:

гарантованість права на інформацію;

відкритість, доступність інформації та свобода її обміну;

об'єктивність, вірогідність інформації;

повнота і точність інформації;

законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Стаття 6. Державна інформаційна політика

Державна інформаційна політика — це сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації.

Головними напрямами і способами державної інформаційної політики є:

забезпечення доступу громадян до інформації;

створення національних систем і мереж інформації;

зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності;

забезпечення ефективного використання інформації;

сприяння постійному оновленню, збагаченню та збереженню національних інформаційних ресурсів;

створення загальної системи охорони інформації;

сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації і гарантування інформаційного суверенітету України.

Державну інформаційну політику розробляють і здійснюють органи державної влади загальної компетенції, а також відповідні органи спеціальної компетенції.

Стаття 7. Суб'єкти інформаційних відносин

Суб'єктами інформаційних відносин є:

громадяни України;

юридичні особи;

держава.

Суб'єктами інформаційних відносин відповідно до цього Закону можуть бути також інші держави, їх громадяни та юридичні особи, міжнародні організації та особи без громадянства.

Стаття 8. Об'єкти інформаційних відносин

Об'єктами інформаційних відносин є документована або публічно оголошувана інформація про події та явища в галузі політики, економіки, культури, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах.

Стаття 9. Право на інформацію

Всі громадяни України, юридичні особи і державні органи мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій.

Реалізація права на інформацію громадянами, юридичними особами і державою не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб.

Кожному громадянину забезпечується вільний доступ до інформації, яка стосується його особисто, крім випадків, передбачених законами України.

Стаття 10. Гарантії права на інформацію

Право на інформацію забезпечується:

обов'язком органів державної влади, а також органів місцевого і регіонального самоврядування інформувати про свою діяльність та прийняті рішення;

створенням у державних органах спеціальних інформаційних служб або систем, що забезпечували б у встановленому порядку доступ до інформації;

вільним доступом суб'єктів інформаційних відносин до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів; обмеження цього доступу зумовлюються лише специфікою цінностей та особливими умовами їх схоронності, що визначаються законодавством;

створенням механізму здійснення права на інформацію;

здійсненням державного контролю за додержанням законодавства про інформацію;

встановленням відповідальності за порушення законодавства про інформацію.

Стаття 11. Мова інформації

Мова інформації визначається Законом «Про мови в Україні», іншими законодавчими актами України в цій галузі, міжнародними договорами та угодами, ратифікованими Україною.

РОЗДІЛ II. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 12. Визначення інформаційної діяльності

Інформаційна діяльність — це сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави.

З метою задоволення цих потреб органи державної влади та органи місцевого і регіонального самоврядування створюють інформаційні служби, системи, мережі, бази і банки даних.

Порядок їх створення, структура, права та обов'язки визначаються Кабінетом міністрів України або іншими органами державної влади, а також органами місцевого і регіонального самоврядування.

Стаття 13. Основні напрями інформаційної діяльності

Основними напрямами інформаційної діяльності є: політичний, економічний, соціальний, духовний, екологічний, науково-технічний, міжнародний тощо.

Держава зобов'язана постійно дбати про своєчасне створення, належне функціонування і розвиток інформаційних систем, мереж, банків і баз даних у всіх напрямах інформаційної діяльності.

Держава гарантує свободу інформаційної діяльності в цих напрямах всім громадянам та юридичним особам в межах їх прав і свобод, функцій і повноважень.

Стаття 14. Основні види інформаційної діяльності

Основними видами інформаційної діяльності є одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Одержання інформації — це набуття, придбання, накопичення відповідно до чинного законодавства України документованої або публічно оголошуваної інформації громадянами, юридичними особами або державою.

Використання інформації — це задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави.

Поширення інформації — це розповсюдження, обнародування, реалізація у встановленому законом порядку документованої або публічно оголошуваної інформації.

Зберігання інформації — це забезпечення належного стану інформації та її матеріальних носіїв.

Одержання, використання, поширення та зберігання документованої або публічно оголошуваної інформації здійснюються у порядку, передбаченому цим Законом та іншими законодавчими актами в галузі інформації.

Стаття 15. Професійна освіта в галузі інформаційної діяльності

В Україні створюються умови для здобуття професійної освіти в галузі інформаційної діяльності через систему її навчальних закладів.

Порядок створення навчальних закладів інформаційного напряму (журналістики, статистики, бібліотечної та архівної справи, науково-інформаційної діяльності, інформатики та обчислювальної техніки тощо) та принципи їх діяльності визначаються Законом України «Про освіту» та іншими законодавчими актами.

Стаття 16. Організація наукових досліджень в галузі інформаційної діяльності

Для забезпечення успішного функціонування і розвитку національних систем інформації в Україні здійснюються пошукові фундаментальні та прикладні наукові дослідження в галузі інформаційної діяльності.

З цією метою створюються наукові установи, науково-виробничі підрозділи, об'єднання, асоціації, центри нових інформаційних технологій та інші формування, в тому числі за участю зарубіжних партнерів.

Фінансування пошукових і фундаментальних наукових досліджень, наукових програм, проектів державного значення у науково-дослідних установах і навчальних закладах здійснюється за рахунок бюджетних асигнувань, власних коштів та коштів замовників.

Фінансування прикладних досліджень, розробок здійснюється, як правило, на договірній або контрактовій основі, а їх результати можуть бути об'єктом товарних відносин.

РОЗДІЛ III. ГАЛУЗІ, ВИДИ, ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ТА РЕЖИМ ДОСТУПУ ДО НЕЇ

Стаття 17. Галузі інформації

Галузі інформації — це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про відносно самостійні сфери життя і діяльності суспільства та держави.

Основними галузями інформації є: політична, економічна, духовна, науково-технічна, соціальна, екологічна, міжнародна.

Стаття 18. Види інформації

Основними видами інформації є:

статистична інформація;

масова інформація;

інформація про діяльність державних органів влади та органів місцевого і регіонального самоврядування;

правова інформація;

інформація про особу;

інформація довідково-енциклопедичного характеру;

соціологічна інформація.

Стаття 19. Статистична інформація

Статистична інформація — це офіційна документована державна інформація, що дає кількісну характеристику подій та явищ, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя України.

Державна статистична інформація підлягає систематичному відкритому публікуванню. Забезпечується відкритий доступ громадян, наукових закладів та інших заінтересованих організацій до неопублікованих статистичних даних, які не підпадають під дію обмежень, встановлених цим Законом.

Система статистичної інформації, її джерела і режим визначаються Законом України «Про державну статистику» та іншими правовими актами в цій галузі.

Стаття 20. Масова інформація та її засоби

Масова інформація — це публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація.

Друкованими засобами масової інформації є періодичні друковані видання (преса) — газети, журнали, бюлетені тощо і разові видання з визначеним тиражем.

Аудіовізуальними засобами масової інформації є: радіомовлення, телебачення, кіно, звукозапис, відеозапис тощо.

Порядок створення (заснування) та організації діяльності окремих засобів масової інформації визначаються законодавчими актами про ці засоби.

Стаття 21. Інформація державних органів та органів місцевого і регіонального самоврядування

Інформація державних органів та органів місцевого і регіонального самоврядування — це офіційна документована інформація, яка створюється в процесі поточної діяльності законодавчої, виконавчої та судової влади, органів місцевого і регіонального самоврядування.

Основними джерелами цієї інформації є: законодавчі акти України, інші акти, що приймаються Верховною Радою та її органами, акти Президента України, підзаконні нормативні акти, ненормативні акти державних органів, акти органів місцевого і регіонального самоврядування.

Інформація державних органів та органів місцевого і регіонального самоврядування доводиться до відома заінтересованих осіб шляхом:

опублікування її в офіційних друкованих виданнях або поширення інформаційними службами відповідних державних органів і організацій;

опублікування її в друкованих засобах масової інформації або публічного оголошення через аудіо- та аудіовізуальні засоби масової інформації;

безпосереднього доведення її до заінтересованих осіб (усно, письмово чи іншими способами);

надання можливості озна-

(Закінчення на 4—5-й стор.)

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про введення в дію Закону України «Про інформацію»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Закон України «Про інформацію» ввести в дію з дня його опублікування.

2. До приведення законодавства України у відповідність із Законом України «Про інформацію» чинне законодавство України застосовується у частині, яка не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету міністрів України до 1 січня 1993 року:

— привести у відповідність з цим Законом постанови і розпорядження Уряду України, що стосуються інформаційної діяльності;

— забезпечити перегляд і скасування міністерствами, державними комітетами і відомствами України їх нормативних актів, в тому числі інструкцій, які суперечать цьому Закону.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Комісію Верховної Ради України з питань гласності та засобів масової інформації.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ

м. Київ
2 жовтня 1992 року

(Закінчення. Початок на 3-й стор.).

Закон України

ПРО ІНФ

йомлення з архівними матеріалами;

оголошення її під час публічних виступів посадових осіб.

Джерела і порядок одержання, використання, поширення та зберігання офіційної інформації державних органів та органів місцевого і регіонального самоврядування визначаються законодавчими актами про ці органи.

Законодавчі та інші нормативні акти, що стосуються прав, свобод і законних інтересів громадян, не доведені до публічного відома, не мають юридичної сили.

Стаття 22. Правова інформація

Правова інформація — це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення та боротьбу з ними і їх профілактику тощо.

Джерелами правової інформації є Конституція України, інші законодавчі і підзаконні нормативні правові акти, міжнародні договори та угоди, норми і принципи міжнародного права, а також ненормативні правові акти, повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи, інші джерела інформації з правових питань.

З метою забезпечення доступу до законодавчих та інших нормативних актів всім громадянам держава забезпечує видання цих актів масовими тиражами у найкоротші строки після набрання ними чинності.

Стаття 23. Інформація про особу

Інформація про особу — це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про особу.

Основними даними про особу (персональними даними) є: національність, освіта, сімейний стан, релігійність, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Джерелами документованої інформації про особу є видані на її ім'я документи, підписані нею документи, а також відомості про особу, зібрані державними органами влади та органами місцевого і регіонального самоврядування в межах своїх повноважень.

Забороняється збирання відомостей про особу без її попередньої згоди, за винятком випадків, передбачених законом.

Кожна особа має право на ознайомлення з інформацією, зібраною про неї.

Інформація про особу охороняється Законом.

Стаття 24. Інформація довідково-енциклопедичного характеру

Інформація довідково-енциклопедичного характеру — це систематизовані, документовані або публічно оголошені відомості про суспільне, державне життя та навколишнє природне середовище.

Основними джерелами цієї інформації є: енциклопедії, словники, довідники, рекламні повідомлення та оголошення, путівники, картографічні матеріали тощо, а також довідки, що даються уповноваженими на те державними органами та органами місцевого і регіонального самоврядування, громадськими об'єднаннями, організаціями, їх службовими особами та автоматизованими інформаційними системами.

Система цієї інформації, доступ до неї регулюються бібліотечним, архівним та іншим галузевим законодавством.

Стаття 25. Соціологічна інформація

Соціологічна інформація — це документовані або публічно оголошені відомості про ставлення окремих громадян і соціальних груп до суспільних подій та явищ, процесів, фактів.

Основними джерелами соціологічної інформації є документовані або публічно оголошені відомості, у яких відображено результати соціологічних опитувань, спостережень та інших соціологічних досліджень.

Соціологічні дослідження здійснюються державними органами, громадськими об'єднаннями, зареєстрованими у встановленому порядку.

Стаття 26. Джерела інформації

Джерелами інформації є передбачені або встановлені Законом носії інформації: документи та інші носії інформації, які являють собою матеріальні об'єкти, що зберігають інформацію, а також повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи.

Стаття 27. Документ в інформаційних відносинах

Документ — це передбачена законом матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації шляхом фіксації її на папері, магнітній, кіно-, відео-, фотоплівці або на іншому носієві.

Первинний документ — це документ, що містить в собі вихідну інформацію.

Вторинний документ — це документ, що являє собою результат аналітико-синтетичної та іншої переробки одного або кількох документів.

Стаття 28. Режим доступу до інформації

Режим доступу до інформації — це передбачений правовими нормами порядок одержання, використання, поширення і зберігання інформації.

За режимом доступу інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом.

Держава здійснює контроль за режимом доступу до інформації.

Завдання контролю за режимом доступу до інформації полягає у забезпеченні додержання вимог законодавства про інформацію всіма державними органами, підприємствами, установами та організаціями, недопущенні необгрунтованого віднесення відомостей до категорії інформації з обмеженим доступом.

Державний контроль за додержанням встановленого режиму здійснюється спеціальними органами, які визначають Верховна Рада України і Кабінет міністрів України.

У порядку контролю Верховна Рада України може вимагати від урядових установ, міністерств, відомств звіти, які містять відомості про їх діяльність по забезпеченню інформацією заінтересованих осіб (кількість випадків відмови у наданні доступу до інформації із зазначенням мотивів таких відмов: кількість та обгрунтування застосування режиму обмеженого доступу до окремих видів інформації, кількість скарг на неправомірні дії посадових осіб, які відмовили у доступі до інформації, та вжиті щодо них заходи тощо).

Стаття 29. Доступ до відкритої інформації

Доступ до відкритої інформації забезпечується шляхом:

систематичної публікації її в офіційних друкованих виданнях (бюлетенях, збірниках);

поширення її засобами масової комунікації;

безпосереднього її надання заінтересованим громадянам, державним органам та юридичним особам.

Порядок і умови надання громадянам, державним органам, юридичним особам і представникам громадськості відомостей за запитами встановлюються цим Законом або договорами (угодами), якщо надання інформації здійснюється на договірній основі.

Обмеження права на одержання відкритої інформації забороняється законом.

Переважним правом на одержання інформації користуються громадяни, яким ця інформація необхідна для виконання своїх професійних обов'язків.

Стаття 30. Інформація з обмеженим доступом

Інформація з обмеженим доступом за своїм правовим режимом поділяється на конфіденційну і таємну.

Конфіденційна інформація — це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних або юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов.

Громадяни, юридичні особи, які володіють інформацією професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого характеру, одержаною на власні кошти, або такою, яка є предметом їх професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого інтересу і не порушує передбаченої законом таємниці, самостійно визначають режим доступу до неї, включаючи належність її до категорії конфіденційної, та встановлюють для неї систему (способи) захисту.

Виняток становить інформація комерційного та банківського характеру, а також інформація, правовий режим якої встановлено Верховною Радою України за поданням Кабінету міністрів України (з питань статистики, екології, банківських операцій, податків тощо), та інформація, приховування якої являє загрозу життю і здоров'ю людей.

До таємної інформації належить інформація, що містить відомості, які становлять державну та іншу, передбачену законом, таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі.

Віднесення інформації до категорії таємних відомостей, які становлять державну таємницю, і доступ до неї громадян здійснюється відповідно до закону про цю інформацію.

Порядок обігу таємної інформації та її захисту визначається відповідними державними органами за умови додержання вимог, встановлених цим Законом.

Порядок і терміни обнародування таємної інформації визначаються відповідним законом.

Стаття 31. Доступ громадян до інформації про них

Громадяни мають право:

знати у період збирання інформації, які відомості про них і з якою метою збираються, як, ким і з якою метою вони використовуються;

доступу до інформації про них, заперечувати її правильність, повноту, доречність тощо.

Державні органи та організації, органи місцевого і регіонального самоврядування, інформаційні системи яких вміщують інформацію про громадян, зобов'язані надавати її безперешкодно і безкоштовно на вимогу осіб, яких вона стосується, крім випадків, передбачених законом, а також вживати заходів щодо запобігання несанкціонованого доступу до неї. У разі порушень цих вимог Закон гарантує захист громадян від завданої їм шкоди використанням такої інформації.

Забороняється доступ сторонніх осіб до відомостей про іншу особу, зібраних відповідно до чинного законодавства державними органами, організаціями і посадовими особами.

Зберігання інформації про громадян не повинно бути довшим, ніж це необхідно для законно встановленої мети.

Всі організації, які збирають інформацію про громадян, повинні до початку роботи з нею здійснити у встановленому Кабінетом міністрів України порядку державну реєстрацію відповідних баз даних.

Необхідна кількість даних про громадян, яку можна одержати законним шляхом, має бути максимально обмеженою і може використовуватися лише для законно встановленої мети.

Відмова в доступі до такої інформації, або приховування її, або незаконне збирання, використання, зберігання чи поширення можуть бути оскаржені до суду.

Стаття 32. Інформаційний запит щодо доступу до офіційних документів і запит щодо надання письмової або усної інформації

Під інформаційним запитом (надалі — запитом) щодо доступу до офіційних документів у цьому Законі розуміється звернення з вимогою про надання можливості ознайомлення з офіційними документами. Запит може бути індивідуальним або колективним. Він подається у письмовій формі.

Громадянин має право звернутися до державних органів і вимагати надання будь-якого офіційного документа, незалежно від того, стосується цей документ його особисто чи ні, крім випадків обмеження доступу, передбачених цим Законом.

Під запитом щодо надання письмової або усної інформації у цьому Законі розуміється звернення з вимогою надати письмову або усну інформацію про діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадових осіб з окремих питань.

Громадяни України, державні органи, організації і громадські об'єднання (надалі — запитувачі) подають запит відповідному органу законодавчої, виконавчої та судової влади, його посадовим особам.

У запиті повинно бути зазначено прізвище, ім'я та по батькові запитувача, документ, письмова або усна інформація, що його цікавить, та адреса, за якою він бажає одержати відповідь.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадові особи зобов'язані надавати інформацію, що стосується їх діяльності, письмово, усно, по телефону чи використовуючи публічні виступи своїх посадових осіб.

Стаття 33. Термін розгляду запиту щодо доступу до офіційних документів

Термін вивчення запиту на предмет можливості його задоволення не повинен перевищувати десяти календарних днів.

Протягом вказаного терміну державна установа письмово доводить до відома запитувача, що його запит буде задоволено або що запитуваний документ не підлягає наданню для ознайомлення.

Задоволення запиту здійснюється протягом місяця, якщо інше не передбачено законом.

Аналогічний термін розгляду встановлюється і по запиту щодо надання письмової інформації.

Стаття 34. Відмова та відстрочка задоволення запиту щодо доступу до офіційних документів

Відмова задоволення запиту доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

У відмові має бути зазначено:

1) посадова особа державної установи, яка відмовляє у задоволенні запиту;

2) дата відмови;

3) мотивована підстава відмови.

Відстрочення задоволення запиту допускається в разі, якщо запитуваний документ не може бути наданий для ознайомлення у місячний термін. Повідомлення про відстрочку доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

У повідомленні про відстрочку має бути зазначено:

1) посадова особа державної установи, яка відмовляє у задоволенні запиту у визначений місячний термін;

2) дата надсилання або видачі повідомлення про відстрочення;

3) причини, з яких запитуваний документ не може бути видано у встановлений цим Законом термін;

4) термін, у який буде задоволено запит.

Відмова та відстрочка задоволення запиту щодо надання письмової інформації здійснюється в аналогічному порядку.

Стаття 35. Оскарження відмови і відстрочення задоволення запиту щодо доступу до офіційних документів

Відмова або відстрочення задоволення запиту може бути оскаржено.

У разі відмови в наданні документа для ознайомлення або відстрочки задоволення запиту запитувач має право оскаржити відмову або відстрочку до органу вищого рівня.

Якщо на скаргу, подану до органу вищого рівня, да-

України

ПРО ІНФОРМАЦІЮ

ої публікації
друкованих ви-
ченях, збірни-
ї засобами ма-
ції;
ього її надання
громадянам.
ганам та юри-
мови надання
ржавним орга-
особам і пре-
адськості ві-
запитами вста-
Законом або
одами), якщо
мації здійсню-
ній основі.
права на одер-
інформації
законом.
правом на
рмації корис-
дяни, яким ця
хідна для ви-
професійних

**Інформація з
тупом**
обмеженим
вім правовим
яться на кон-
таємну.
льна інформа-
мості, які зна-
одінні, корис-
порядженні ок-
або юридич-
рюються за їх
ідно до пе-
умов.
юридичні осо-
дють інформа-
ного, ділового,
банківського,
та іншого ха-
ною на влас-
такою, яка є
професійного,
обничого, бан-
ерційного та
у і не порушує
аконом таємни-
визначають ре-
до неї, включа-
її до катего-
альної, та вста-
неї систему
ановить інфор-
вого та банків-
у, а також ін-
вий режим
Верховною
за поданням
трів України
тистики, еколо-
операцій, по-
та інформація,
якої являє заг-
доров'ю людей.
інформації на-
ація, що міс-
які становлять
ншу, передбаче-
ємницю, розго-
вдає шкоди
ству і державі.
інформації до
них відомостей,
державу та-
туп до неї гро-
ється відповід-
пцю інфор-
иту таємної ін-
захисту визна-
вними дер-
нами за умови
ог, встанов-
коном.
терміни обнаро-
інформації
відповідним за-

**Доступ грома-
про них**
мають право:
збирання ін-
відомості про
що збирають-

ся, як, ким і з якою метою вони використовуються;

доступу до інформації про них, заперечувати її правильність, повноту, доречність тощо.

Державні органи та організації, органи місцевого і регіонального самоврядування, інформаційні системи яких вміщують інформацію про громадян, зобов'язані надавати її безперешкодно і безкоштовно на вимогу осіб, яких вона стосується, крім випадків, передбачених законом, а також вживати заходів щодо запобігання несанкціонованого доступу до неї. У разі порушень цих вимог Закон гарантує захист громадян від завданої їм шкоди використанням такої інформації.

Забороняється доступ сторонніх осіб до відомостей про іншу особу, зібраних відповідно до чинного законодавства державними органами, організаціями і посадовими особами.

Зберігання інформації про громадян не повинно бути довшим, ніж це необхідно для законно встановленої мети.

Всі організації, які збирають інформацію про громадян, повинні до початку роботи з нею здійснити у встановленому Кабінетом міністрів України порядку державну реєстрацію відповідних баз даних.

Необхідна кількість даних про громадян, яку можна одержати законним шляхом, має бути максимально обмеженою і може використовуватися лише для законно встановленої мети.

Відмова в доступі до такої інформації, або приховування її, або незаконне збирання, використання, зберігання чи поширення можуть бути оскаржені до суду.

Стаття 32. Інформаційний запит щодо доступу до офіційних документів і запит щодо надання письмової або усної інформації

Під інформаційним запитом (надалі — запитом) щодо доступу до офіційних документів у цьому Законі розуміється звернення з вимогою про надання можливості ознайомлення з офіційними документами. Запит може бути індивідуальним або колективним. Він подається у письмовій формі.

Громадянин має право звернутися до державних органів і вимагати надання будь-якого офіційного документа, незалежно від того, стосується цей документ його особисто чи ні, крім випадків обмеження доступу, передбачених цим Законом.

Під запитом щодо надання письмової або усної інформації у цьому Законі розуміється звернення з вимогою надати письмову або усну інформацію про діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадових осіб з окремих питань.

Громадяни України, державні органи, організації і громадські об'єднання (надалі — запитувачі) подають запит відповідному органу законодавчої, виконавчої та судової влади, його посадовим особам.

У запиті повинно бути зазначено прізвище, ім'я та по батькові запитувача, документ, письмова або усна інформація, що його цікавить, та адреса, за якою він бажає одержати відповідь.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадові особи зобов'язані надавати інформацію, що стосується їх діяльності, письмово, усно, по телефону чи використовуючи публічні виступи своїх посадових осіб.

Стаття 33. Термін розгляду запиту щодо доступу до офіційних документів

Термін вивчення запиту на предмет можливості його задоволення не повинен перевищувати десяти календарних днів.

Протягом вказаного терміну державна установа письмово доводить до відома запитувача, що його запит буде задоволено або що запитуваний документ не підлягає наданню для ознайомлення.

Задоволення запиту здійснюється протягом місяця, якщо інше не передбачено законом.

Аналогічний термін розгляду встановлюється і по запиту щодо надання письмової інформації.

Стаття 34. Відмова та відстрочка задоволення запиту щодо доступу до офіційних документів

Відмова задоволення запиту доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

У відмові має бути зазначено:

1) посадова особа державної установи, яка відмовляє у задоволенні запиту;

2) дата відмови;

3) мотивована підстава відмови.

Відстрочення задоволення запиту допускається в разі, якщо запитуваний документ не може бути наданий для ознайомлення у місячний термін. Повідомлення про відстрочку доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

У повідомленні про відстрочку має бути зазначено:

1) посадова особа державної установи, яка відмовляє у задоволенні запиту у визначений місячний термін;

2) дата надсилання або видачі повідомлення про відстрочення;

3) причини, з яких запитуваний документ не може бути видано у встановлений цим Законом термін;

4) термін, у який буде задоволено запит.

Відмова та відстрочка задоволення запиту щодо надання письмової інформації здійснюються в аналогічному порядку.

Стаття 35. Оскарження відмови і відстрочення задоволення запиту щодо доступу до офіційних документів

Відмова або відстрочення задоволення запиту може бути оскаржено.

У разі відмови в наданні документа для ознайомлення або відстрочки задоволення запиту запитувач має право оскаржити відмову або відстрочку до органу вищого рівня.

Якщо на скаргу, подану до органу вищого рівня, дається негативна відповідь, запитувач має право оскаржити цю відмову до суду.

У разі, коли запитувач звернувся до суду, обов'язок доводити законність відмови чи відстрочки задоволення запиту покладається на відповідача — державну установу.

Суд має право для забезпечення повноти та об'єктивності розгляду справи запитати офіційні документи, у можливості ознайомлення з якими було відмовлено, і вивчивши їх, прийняти рішення про обгрунтованість (або необгрунтованість) дій посадових осіб державної установи.

Якщо відмову або відстрочку визнано необгрунтованою, суд зобов'язує державну установу надати запитувачу змогу ознайомитися з офіційним документом і постановляє окрему ухвалу щодо посадових осіб, які відмовили заявнику.

Необгрунтована відмова у наданні змоги для ознайомлення з офіційними документами або порушення визначеного терміну її надання без поважних причин тягнуть за собою дисциплінарну або іншу відповідальність посадових осіб державних установ у порядку, встановленому законами України.

Офіційні документи, надані на запити органами законодавчої, виконавчої та судової влади України, можуть публікуватися.

Запитувачі мають право робити виписки з наданих їм для ознайомлення офіційних документів, фотографувати їх, записувати текст на магнітну плівку тощо. Власник документів має право за відповідну плату виготовляти за бажанням запитувача копії запитуваних документів.

Не підлягає оплаті робота по пошуку офіційних документів.

Оскарження відмови і відстрочення задоволення запиту щодо надання письмової інформації здійснюється в аналогічному порядку.

Стаття 36. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із задоволенням запитів щодо доступу до офіційних документів і надання письмової інформації

Запитувачі повинні повністю або частково відшкодувати витрати, пов'язані з виконанням запитів щодо доступу до офіційних документів та наданням письмової інформації.

Порядок оплати копій запитуваних документів встановлюється державними установами.

Кабінет міністрів України або інші державні установи визначають порядок і розмір оплати робіт по збору, пошуку, підготовці, створенню і наданню запитуваної письмової інформації, який не повинен перевищувати реальних витрат, пов'язаних з виконанням запитів.

Стаття 37. Документи та інформація, що не підлягають наданню для ознайомлення за запитами

Не підлягають обов'язковому наданню для ознайомлення за інформаційними запитами офіційні документи, які містять у собі:

інформацію, визнану у встановленому порядку державною таємницею;

конфіденціальну інформацію;

інформацію про оперативну і слідчу роботу органів прокуратури, МВС, СБУ, роботу органів дізнання та суду у тих випадках, коли її розголошення може зашкодити оперативним заходам, розслідуванню чи дізнанню, порушити право людини на справедливий та об'єктивний судовий розгляд її справи, створити загрозу життю або здоров'ю будь-якої особи;

інформацію, що стосується особистого життя громадян;

документи, що становлять внутрівідомчу службову кореспонденцію (доповідні записки, переписка між підрозділами та інше), якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи, процесом прийняття рішень і передують їх прийняттю;

інформацію, що не підлягає розголошенню згідно з іншими законодавчими або нормативними актами. Установа, до якої звернено запит, може не надавати для ознайомлення документ, якщо він містить інформацію, яка не підлягає розголошенню на підставі нормативного акта іншої державної установи, а та державна установа, яка розглядає запит, не має права вирішувати питання щодо її розсекречення;

інформацію фінансових установ, підготовлену для контрольно-фінансових відомств.

Стаття 38. Право власності на інформацію

Право власності на інформацію — це врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження інформацією.

Інформація є об'єктом права власності громадян, організацій (юридичних осіб) і держави. Інформація може бути об'єктом права власності як у повному обсязі, так і об'єктом лише володіння, користування чи розпорядження.

Власник інформації щодо об'єктів своєї власності має право здійснювати будь-які законні дії.

Підставами виникнення права власності на інформацію є:

створення інформації своїми силами і за свій рахунок;

договір на створення інформації;

договір, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Інформація, створена кількома громадянами або юридичними особами, є колективною власністю її творців. Порядок і правила користування такою власністю визначаються договором, укладеним між співвласниками.

Інформація, створена організаціями (юридичними особами) або придбана ними іншим законним способом, є власністю цих організацій.

Інформація, створена на кошти державного бюджету, є державною власністю. Інформацію, створену на правах індивідуальної власності, може бути віднесено до державної власності у випадках передачі її на зберігання у відповідні банки даних, фонди або архіви на договірній основі.

Власник інформації має право призначати особу, яка здійснює володіння, використання і розпорядження інформацією, і визначати правила обробки інформації та доступ до неї, а також встановлювати інші умови щодо інформації.

Стаття 39. Інформація як товар

Інформаційна продукція та інформаційні послуги громадян та юридичних осіб, які займаються інформаційною діяльністю, можуть бути об'єктами товарних відносин, що регулюються чинним цивільним та іншим законодавством.

Ціни і ціноутворення на інформаційну продукцію та інформаційні послуги встановлюються договорами, за винятком випадків, передбачених Законом.

Стаття 40. Інформаційна продукція

Інформаційна продукція — це матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення інформаційних потреб громадян, державних органів, підприємств, установ і організацій.

Стаття 41. Інформаційна послуга

Інформаційна послуга — це здійснення у визначеній законом формі інформаційної діяльності по доведенню інформаційної продукції до споживачів з метою задоволення їх інформаційних потреб.

РОЗДІЛ IV. УЧАСНИКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН. ЇХ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

Стаття 42. Учасники інформаційних відносин

Учасниками інформаційних відносин є громадяни, юридичні особи або держава, які набувають передбачених законом прав і обов'язків у процесі інформаційної діяльності.

Основними учасниками цих відносин є: автори, споживачі, поширювачі, зберігачі (охоронці) інформації.

Стаття 43. Права учасників інформаційних відносин

Учасники інформаційних відносин мають право одержувати (виробляти, добувати), використовувати, поширювати та зберігати інформацію в будь-якій формі з використанням будь-яких засобів, крім випадків, передбачених законом.

Кожний учасник інформаційних відносин для забезпечення його прав, свобод і законних інтересів має право на одержання інформації про:

діяльність органів державної влади;

діяльність народних депутатів;

діяльність органів місцевого і регіонального самоврядування та місцевої адміністрації;

те, що стосується його особисто.

Стаття 44. Обов'язки учасників інформаційних відносин

Учасники інформаційних відносин зобов'язані:

поважати інформаційні права інших суб'єктів;

використовувати інформа-

цію згідно з
говором (уго
забезпечу
принципів ін
носин, перед
5 цього Зако
забезпечу
інформації
на умовах,
громадянам,
коном або ук
зберігати
стані протяг
терміну і н
бам або дер
у передбаче
рядку;
компенсу
подіяну при
конодавства

РО
ОХОРОНА
ВІДПОВІД
ПОР
ЗАКОН
ПРО ІН

**Стаття 45
ва на інфор**
Право на
роняється за
гарантує вс
формацій
права і мож
до інформац
Ніхто не
ти права
форм і джер
формації, за
ків, передба
Суб'єкт п
цію може ви
будь-яких по
ва.
Забороняє
друкованих
натів, інфо
ків, докуме
бібліотечних
дів та знищ
гічних чи п
вань.

**Стаття 4
міст зловж
інформацію**
Інформац
використана
повалення
ладу, поруш
ної цілісно
паганди ві
жорстокості
расової, нац
гійної ворож
на права і
Не підл
шенню відо
лять держа
редбачену з
ємницю.
Не підля
шенню відо
ються лікар
грошових ви
від підприє
ності, усин
ріння), лист
них розмов
відомлень,
редбачених

**Стаття 47
за порушен
про інформа**
Порушен
України про
не за собо
цивільно-пр
ративну або
повідальніст
нодавством
Відповіда
шення зако
формацію н
ні у вчинен
шень, як:
необгрунт
від надання
формації;
надання
відповідає д
несвоєчас
мації;
навмисне
формації;

ОРМАЦІЮ

...на відповідь, ...право оскар...ову до суду.

...и запитувач ...суду, обов'язок ...ність відмови ...задоволення ...ається на від... державну уста-

...во для забезпе... та об'єктивно... справи запита... кументи, у мо... омлення з яки... лено, і вивчив... ти рішення про ... (або необгру... посадових ... установи.

...у відстро... обгрунтованою, ... державну ус... запитувачу ...итися з офіцій... і постановляє ... щодо посадо... відмовили за-

...ана відмова у ... для ознайом... ними докумен... ушення визна... у її надання ...ричин тягнуть ...ципларну або ...льність посадо... вних установ у ...новленому за...

...кумен... нада... органами законо... авчої та судо... аїни, можуть

...мають право ... з наданих їм ...ння офіційних ... фотографувати ... текст на маг... тощо. Власник ... право за від... виготовляти за... итувача копії ... окументів.

... оплаті робота ...ційних доку-...

...відмови і від... овлення запи... письмової ...снюється в ... орядку.

...оряд... ...дшко... пов'язаних із ... запитів щодо ...ційних доку... письмової

...овинні повніс... відшкодува... ов'язані з ви... тів щодо до... ійних докумен... письмової ін-...

...ати копій за... кументів вста... авними уста-...

...стрів України ...вні установи ...ядок і розмір ... збору, пошу-... створенню і ...ваної письмо... який не пови... ь з виконан-...

...окументи та ...не підляга... ознайомлен-...

...ь обов'язково... ознайомлен... ійними запи... окументи, які ...

...визнану у ... порядку дер... ою;

конфіденціальну інформацію;

інформацію про оперативну і слідчу роботу органів прокуратури, МВС, СБУ, роботу органів дізнання та суду у тих випадках, коли її розголошення може зашкодити оперативним заходам, розслідуванню чи дізнанню, порушити право людини на справедливий та об'єктивний судовий розгляд її справи, створити загрозу життю або здоров'ю будь-якої особи;

інформацію, що стосується особистого життя громадян;

документи, що становлять внутрівідомчу службову кореспонденцію (доповідні записки, переписка між підрозділами та інше), якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи, процесом прийняття рішень і передують їх прийняттю;

інформацію, що не підлягає розголошенню згідно з іншими законодавчими або нормативними актами. Установа, до якої звернено запит, може не надавати для ознайомлення документ, якщо він містить інформацію, яка не підлягає розголошенню на підставі нормативного акта іншої державної установи, а та державна установа, яка розглядає запит, не має права вирішувати питання щодо її розсекречення;

інформацію фінансових установ, підготовлену для контрольно-фінансових відомств.

Стаття 38. Право власності на інформацію

Право власності на інформацію — це врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження інформацією.

Інформація є об'єктом права власності громадян, організацій (юридичних осіб) і держави. Інформація може бути об'єктом права власності як у повному обсязі, так і об'єктом лише володіння, користування чи розпорядження.

Власник інформації щодо об'єктів своєї власності має право здійснювати будь-які законні дії.

Підставами виникнення права власності на інформацію є:

створення інформації своїми силами і за свій рахунок;

договір на створення інформації;

договір, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Інформація, створена кількома громадянами або юридичними особами, є колективною власністю її творців. Порядок і правила користування такою власністю визначаються договором, укладеним між співвласниками.

Інформація, створена організаціями (юридичними особами) або придбана ними іншим законним способом, є власністю цих організацій.

Інформація, створена на кошти державного бюджету, є державною власністю. Інформацію, створену на правах індивідуальної власності, може бути віднесено до державної власності у випадках передачі її на зберігання у відповідні банки даних, фонди або архіви на договірній основі.

Власник інформації має право призначати особу, яка здійснює володіння, використання і розпорядження інформацією, і визначати правила обробки інформації та доступ до неї, а також встановлювати інші умови щодо інформації.

Стаття 39. Інформація як товар

Інформаційна продукція та інформаційні послуги громадян та юридичних осіб, які займаються інформаційною діяльністю, можуть бути об'єктами товарних відносин, що регулюються чинним цивільним та іншим законодавством.

Ціни і ціноутворення на інформаційну продукцію та інформаційні послуги встановлюються договорами, за винятком випадків, передбачених Законом.

Стаття 40. Інформаційна продукція

Інформаційна продукція — це матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення інформаційних потреб громадян, державних органів, підприємств, установ і організацій.

Стаття 41. Інформаційна послуга

Інформаційна послуга — це здійснення у визначеній законом формі інформаційної діяльності по доведенню інформаційної продукції до споживачів з метою задоволення їх інформаційних потреб.

РОЗДІЛ IV. УЧАСНИКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН. ЇХ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

Стаття 42. Учасники інформаційних відносин

Учасниками інформаційних відносин є громадяни, юридичні особи або держава, які набувають передбачених законом прав і обов'язків у процесі інформаційної діяльності.

Основними учасниками цих відносин є: автори, споживачі, поширювачі, зберігачі (охоронці) інформації.

Стаття 43. Права учасників інформаційних відносин

Учасники інформаційних відносин мають право одержувати (виробляти, добувати), використовувати, поширювати та зберігати інформацію в будь-якій формі з використанням будь-яких засобів, крім випадків, передбачених законом.

Кожний учасник інформаційних відносин для забезпечення його прав, свобод і законних інтересів має право на одержання інформації про:

діяльність органів державної влади;

діяльність народних депутатів;

діяльність органів місцевого і регіонального самоврядування та місцевої адміністрації;

те, що стосується його особисто.

Стаття 44. Обов'язки учасників інформаційних відносин

Учасники інформаційних відносин зобов'язані:

поважати інформаційні права інших суб'єктів;

використовувати інформацію згідно з законом або договором (угодою);

забезпечувати додержання принципів інформаційних відносин, передбачених статтею 5 цього Закону;

забезпечувати доступ до інформації усім споживачам на умовах, передбачених законом або угодою;

зберігати її в належному стані протягом встановленого терміну і надавати іншим громадянам, юридичним особам або державним органам у передбаченому законом порядку;

компенсувати шкоду, заподіяну при порушенні законодавства про інформацію.

РОЗДІЛ V. ОХОРОНА ІНФОРМАЦІЇ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІНФОРМАЦІЮ

Стаття 45. Охорона права на інформацію

Право на інформацію охороняється законом. Держава гарантує всім учасникам інформаційних відносин рівні права і можливості доступу до інформації.

Ніхто не може обмежувати права особи у виборі форм і джерел одержання інформації, за винятком випадків, передбачених законом.

Суб'єкт права на інформацію може вимагати усунення будь-яких порушень його права.

Забороняється вилучення друкованих видань, експонатів, інформаційних банків, документів із архівних, бібліотечних, музейних фондів та знищення їх з ідеологічних чи політичних міркувань.

Стаття 46. Неприпустимість зловживання правом на інформацію

Інформація не може бути використана для закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання расової, національної, релігійної ворожнечі, зазіхання на права і свободи людини.

Не підлягають розголошенню відомості, що становлять державну або іншу передбачену законодавством таємницю.

Не підлягають розголошенню відомості, що стосуються лікарської таємниці, грошових вкладів, прибутків від підприємницької діяльності, усиновлення (удочеріння), листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, крім випадків, передбачених законом.

Стаття 47. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію

Порушення законодавства України про інформацію тягне за собою дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Відповідальність за порушення законодавства про інформацію несуть особи, винні у вчиненні таких порушень, як:

необгрунтована відмова від надання відповідної інформації;

надання інформації, що не відповідає дійсності;

несвоєчасне надання інформації;

навмисне приховування інформації;

примушення до поширення або перешкоджання поширенню чи безпідставна відмова від поширення певної інформації;

поширення відомостей, що не відповідають дійсності, ганьблять честь і гідність особи;

використання і поширення інформації стосовно особистого життя громадянина без його згоди особою, яка є власником відповідної інформації внаслідок виконання своїх службових обов'язків;

розголошення державної або іншої таємниці, що охороняється законом, особою, яка повинна охороняти цю таємницю;

порушення порядку зберігання інформації;

навмисне знищення інформації;

необгрунтоване віднесення окремих видів інформації до категорії відомостей з обмеженим доступом.

Стаття 48. Порядок оскарження протиправних діянь

В разі вчинення державними органами, органами місцевого і регіонального самоврядування та їх посадовими особами, а також політичними партіями, іншими об'єднаннями громадян, засобами масової інформації, державними організаціями, які є юридичними особами, та окремими громадянами протиправних діянь, передбачених цим Законом, ці дії підлягають оскарженню до органів вищого рівня або до суду.

Скарги на протиправні дії посадових осіб подаються в органи вищого рівня, яким підпорядковані ці посадові особи.

У разі незадоволення скарги, поданої до органу вищого рівня, заінтересований громадянин або юридична особа мають право оскаржити протиправні дії посадових осіб до суду.

Стаття 49. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди

У випадках, коли правопорушення завдають громадянам, підприємствам, установам, організаціям та державним органам матеріальної або моральної шкоди, особи, винні в цьому, відшкодовують її на підставі рішення суду. Розмір відшкодування визначається судом.

РОЗДІЛ VI. МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ. СПІВРОБІТНИЦТВО З ІНШИМИ ДЕРЖАВАМИ, ЗАРУБІЖНИМИ І МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 50. Міжнародна інформаційна діяльність

Міжнародна інформаційна діяльність полягає в забезпеченні громадян, державних органів, підприємств, установ і організацій офіційною документованою або публічно оголошуваною інформацією про зовнішньополітичну діяльність України, про події та явища в інших країнах, а також у цілеспрямованому поширенні за межами України державними органами і громадськими об'єднаннями, засобами масової інформації та громадянами всебічної інформації про Україну.

Громадяни України мають право на вільний і безперешкодний доступ до інформації через зарубіжні джерела, включаючи пряме телевізійне мовлення, радіомовлення і пресу.

Правове становище і професійна діяльність акредитованих в Україні іноземних кореспондентів та інших представників іноземних засобів масової інформації, а також інформаційна діяльність дипломатичних, консульських та інших офіційних представників зарубіжних держав в Україні регулюються законодавством України, відповідними міжнародними договорами, укладеними Україною.

Створення і діяльність спільних організацій в галузі інформації за участю вітчизняних та іноземних юридичних осіб і громадян регулюється законодавством України.

Якщо міжнародним договором встановлені інші правила, ніж ті, які містяться в законодавстві України, що регулює відносини в галузі інформації, то застосовуються норми міжнародного договору, укладеного Україною.

Стаття 51. Міжнародні договори

Міжнародне співробітництво в галузі інформації з питань, що становлять взаємний інтерес, здійснюється на основі міжнародних договорів, укладених Україною та юридичними особами, які займаються інформаційною діяльністю.

Державні органи та інші юридичні особи, які займаються інформаційною діяльністю, можуть безпосередньо здійснювати зовнішньоекономічну діяльність у власних інтересах, а також в інтересах індивідуальних і колективних споживачів, яких вони обслуговують і яким гарантують одержання зарубіжної інформації.

Стаття 52. Експорт та імпорт інформаційної продукції (послуг)

Експорт та імпорт інформаційної продукції (послуг) здійснюється згідно з законодавством України про зовнішньоекономічну діяльність.

Стаття 53. Інформаційний суверенітет

Основою інформаційного суверенітету України є національні інформаційні ресурси.

До інформаційних ресурсів України входить вся належна їй інформація, незалежно від змісту, форм, часу і місця створення.

Україна самостійно формує інформаційні ресурси на своїй території і вільно розпоряджається ними за винятком випадків, передбачених законами і міжнародними договорами.

Стаття 54. Гарантії інформаційного суверенітету України

Інформаційний суверенітет України забезпечується:

виключним правом власності України на інформаційні ресурси, що формуються за рахунок коштів державного бюджету;

створенням національних систем інформації;

встановленням режиму доступу інших держав до інформаційних ресурсів України;

використанням інформаційних ресурсів на основі рівноправного співробітництва з іншими державами.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
2 жовтня 1992 року

ЄДНІСТЬ, ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ, СПІВПРАЦЯ

З ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л. М. КРАВЧУКА 10 листопада 1992 р.

Л. М. КРАВЧУК: Останнім часом відбулися значні події у політичному житті нашої держави. Змінився уряд. Жваво обговорюється проект Конституції України. З цих проблем тривають дискусії. Я переконаний у тому, що кожен з вас має відповідь на будь-яке запитання, яке зараз поставить. Але я розумію: ви хочете знати мою відповідь. Прошу.

Запитання: Через два тижні — 1 грудня. Які проблеми, на Вашу думку, вдалося розв'язати за рік? Які питання потребують першочергового розгляду? Яка стратегія просування України на шляху до незалежності?

Відповідь: Ми наближаємося до першої річниці з дня проведення референдуму про державну незалежність. Спливає рік, як був всенародно обраний Президент України. Щиро скажу: прагну зробити те, що обіцяв перед усім народом. Але в мене нема повного задоволення з того, чого ми досягли за цей час. Хоча те, що було в моїй передвиборній програмі, поступово здійснюється. На всіх зустрічах я говорив: робитимемо все, аби не було конфронтації у нашому суспільстві, щоб не пролилася кров на українській землі. Я стояв на тому, що незалежності ми маємо досягти мирним шляхом. Це основоположне завдання програми поки що, слава Богу, виконується. У своїй програмі також говорив, що будуватимемо державу на принципах, які пройшли випробування в цивілізованих країнах світу. Демократичні держави шанують Україну за її послідовну миролюбну зовнішню політику. Очевидний факт. Маємо багато набутків у духовному розвитку, у демократизації суспільства, державотворенні, зокрема інститутів влади, національних Збройних Сил. В цьому ми поступово йдемо вперед.

Проте перед нами виникли економічні труднощі, на які й не сподівалися. Саме тут у мене найменше підстав говорити, що ми щось зробили. Але ж ви розумієте й те, що за рік, зруйнувавши старі зв'язки, старі структури, зробити значні кроки вперед практично неможливо. Здійснювати свою державну політику, не маючи незалежної фінансово-кредитної та грошової системи, не маючи незалежної економічної структури в цілому, надзвичайно складно.

Отже, розпочавши розбудову України, ми побачили, які титанічні зусилля потрібні. В межах наших можливостей одного бажання творити державу замало. Постали суб'єктивні й об'єктивні проблеми, до яких ми не були підготовлені.

Ми бачимо й те, що величезну за масштабами законотворчу роботу, яку проводить Верховна Рада, не можна швидко виконати. Ми переконалися в тому, що урядові структури виявилися нездатними працювати ефективно в нових умовах. Це на рівні вищих ешелонів.

Але є ще місцеві виконавчі структури, які не змогли впоратися самостійно з тими проблемами, що постали перед ними. І знову ж таки через відсутність законів, нормативних актів.

Хочу нагадати: коли по війні, наприклад, Німеччина відновлювала своє народне господарство, то вона мала не лише добре налагоджене управління. Переважна більшість німців усвідомила те, що конче потрібно відбудувати зруйновану державу, не шкодуючи сил і сподіваючись тільки на себе.

Ми ж виховані в дусі того, що держава все може, все дає. Тому й хочемо, щоб зараз усім підвищували зарплату при падінні виробництва.

І якщо саме так бачитимемо нашу перспективу, сподіватимемося, що кредити виведуть величезну державу з того стану, в який вона потрапила, то ми постанемо ще перед більшими труднощами. Хочу сказати: треба налагодити управління економікою, творити закони, але й зрозуміти всім сущим в Україні відповідальність за долю держави. Від Президента — до робітника.

Щойно я повернувся з Китаю. Є там місто Шеньчжень з населенням 2,5 мільйона. Збудоване воно за 12 років. І ще один приклад. У Шанхаї близько шестисот висотних будинків зведено за три-чотири роки. В Києві ж три такі споруди будуються вже 15 років.

Ось тут я звертаюся до вас, представники засобів масової інформації. Газети, телебачення й радіо мають виховувати в людей почуття обов'язку. Інакше не дійдемо до мети.

Я кажу про реальні речі. Нація може вижити тільки в праці. Усвідомивши відповідальність за свою долю і долю майбутніх поколінь.

Запитання: Леоніде Макаровичу, чи виправдовується Ваш оптимізм після зустрічей у Дагомисі та Ялті щодо розвитку відносин між Росією і Україною? Чи не стане гальмом на шляху до цього нинішня кризова ситуація в Росії?

Відповідь: Може, стопроцентно не виправдовується. Але я переконаний: коли б не було Дагомиських і Ялтинських зустрічей, підписаних там угод, то ситуація була б значно складнішою. В мене не виникає сумніву і в тому, що переговорний процес, політичні дискусії мають постійно відбуватись між державами. Тим паче між такими, які тільки почали свій незалежний шлях.

Саме переговорний процес — єдиний порятунок за цих надзвичайно складних умов. Зупинка його означала б загострення ситуації. У Дагомисі і Ялті ми відкрили шлях до розв'язання проблем, що постали перед Україною і Росією.

Тепер стосовно ситуації в Росії. Вона справді непроста. Але я маю недостатньо матеріалу, аби глибоко проаналізувати те, що діється у сусідній державі. Хоча бачу, що виникла загроза перед російською, як, до речі, і перед українською, демократією. Знову ж таки потрібна відповідальність людей за захист демократичних завоювань. В Росії і в Україні є значні потенційні можливості не зійти з узятого курсу, побудувати незалежні рівноправні держави.

Що станеться в Росії після першого грудня? Думаю, стабільність там значною мірою залежатиме і від того, як ми допомагатимемо російським демократам, як шукатимемо і знаходитимемо розумні компроміси для розв'язання будь-яких проблем, що виникатимуть між нашими державами.

Запитання: Шановний пане Президенте, з часу попередньої Вашої прес-конференції в нашій державі змінилися політичні обставини. І на одній із своїх прес-конференцій співголова НРУ пан В'ячеслав Чорновіл сказав, що зараз в Україні тривладдя. Звідси моє запитання. Чи буде керівний український тризуб — Кравчук, Плющ, Кучма — дружно перти українського державного плуга? Чи так, як лебідь, рак і щука? І друге запитання: що Ви, Леоніде Макаровичу, робите для того, аби налагодити конструктивну співпрацю між цими трьома особами чи ланками влади?

Відповідь: Я згоден з такою постановкою питання. Треба, щоб усі відповідальні особи робили і кожен свою справу, і всі разом — загальну. Відкинувши особисті амбіції.

Думаю, треба якомога швидше відмовитись від тези, яка нині досить широко обговорюється, в тому числі в засобах масової інформації, і за котрою головне не те, які документи готуються, які документи терміново потрібні для того, щоб відкрити шлях до розбудови держави, а те, хто саме приймає документи, хто підписує їх. Тобто хто є старший у цьому трикутнику. Ось від цього треба відмовитись і тоді все стане на свої місця.

І друге. Мені хотілося б, щоб ті, хто закликають до співпраці, не робили кроків, які насправді створюють умови для загострення стосунків. Щоб вони дотримувалися хоча б одного принципу — говорити те, що є насправді, а не те, що їм сниться.

Скажімо, деякі засоби масової інформації хочуть, щоб їх помічали. І для цього не можуть знайти нічого іншого, як друкувати всілякі побрехеньки. З однієї газети дізнаюся, що Пехота буде послом в Іспанії, що Фокін уже радник Президента. Аякже — сказано вустами народного депутата, який, до речі, з тих, що закликають до співпраці.

Повірте, ці питання навіть не обговорювалися.

Ну скажіть, хіба важко подзвонити в Міністерство закордонних справ і запитати — це правда чи ні?

Але деякі автори шукають саме такі газети, які надрукують їхні вигадки, не перевіряючи фактів.

Запитання: Вельмишановний пане Президенте, яка на нинішньому етапі економічна модель розвитку України здається Вам найбільш прийнятною: польська чи китайська? Хто в Україні відповідатиме за проведення економічних реформ?

І друге запитання. Хто має відшкодовувати Україні збитки за те, що вона вивозитиме зброю? Чи Верховна Рада ратифікує «Старт», якщо країна не отримає матеріальні вигоди від вивезення зброї?

Відповідь: Я думаю, що модель економічної реформи буде і не польською, і не китайською, а українською. Але ми маємо скористатися досвідом, виробленим у світі, враховуючи свої особливості. Адже візьміть структуру нашого народного господарства — і побачите, що вона абсолютно відрізняється від інших. Візьміть наш виробничий комплекс, воєнний комплекс — і побачите, скільки там проблем, які здатні розв'язати тільки ми. Тому: будуємо свою модель. За неї відповідатиме Уряд. І лише Уряд. Там зараз є вдосталь сил, які можуть і вже давно працюють у напрямі економічних перетворень в Україні. Вони підтримали документ, який я вніс на розгляд Верховної Ради ще в березні цього року. Але так сталося, що тоді ні Уряд, ні інші структури не змогли активно працювати з тим документом. Нині для цього є сили, нині настав для цього час.

Щодо договору «Старт». Документ уже у Верховній Раді. Очевидно всі, хто до нього причетний, мають розповісти на сесії парламенту про відповідні умови й гарантії. Це оприятиме його ратифікації.

Хочу, щоб ви розуміли: я стояв і стою на тому, що Договір має бути ратифікований. Україна не може змінити свого курсу, в тому числі й щодо роззброєння. Ідеться лише про корекцію умов, за яких це має здійснитися. Адже ми відповідальні й перед усім світом, й перед власним народом — за його безпеку, за національну безпеку нашої держави.

Запитання: Леоніде Макаровичу, кілька областей тривалий час добиваються статусу вільної економічної зони, причому добиваються наполегливо. Але практично ніхто не замислюється над тим, чи є для цього умови. Всі прагнуть одного — швидше розбагатіти. Яка ваша думка стосовно цієї проблеми після відвідин вільної економічної зони Китаю? І таке: як би ви прокоментували опубліковану в сьогоднішньому номері газети «Україна молода» замітку під заголовком: «В ескорті Плюща виявилось забагато горілки».

Відповідь: Я вже говорив про свої враження од відвідання Шеньчженю — вільної економічної зони Китаю, в якій залучені іноземні капітали. До речі, вони залучаються не тільки у Шеньчжені, але і в Шанхаї. Головне полягає в тому, хто вирішує питання про землю, про оренду, про оплату, про податки. Це все передано місцевим органам влади. Коли я запитав у Шанхаї, скільки потрібно часу, аби зареєструвати спільне підприємство, мені відповіли: 21 день.

Нещодавно, і про це повідомлялося в газетах, я зустрічався з представниками американської компанії «Едж петролеум корпорейшн», які зробили достатньо глибокий аналіз ситуації в Україні з сировиною, зокрема, енергоносіями — нафтою і газом. Вони готові співпрацювати, прийти в Україну з своїми капіталами, устаткуванням. Але кажуть мені: «Хочемо за п'ять-шість місяців зареєструвати спільне підприємство». Запитую: «Чому так багато часу?» Відповідають: «Це залежить не від нас, а від вас. Тому що пройти всі ваші інстанції просто неможливо».

Наведу один приклад. У Києві ми вже маємо багато посольств. Потрібно будувати нові приміщення, реконструювати старі. Та ще й досі вирішується питання, хто ж відведе землю для спорудження приміщень. Міська Рада не може зібратись, бо нема кворуму, адміністрація не може вирішити, тому що це не її компетенція.

Отакі парадоксальні ситуації. Якщо, скажімо, в Рівненській області добуваються кольорові метали або коштовні камені, то сільська Рада вважає, що це лише її багатства. Або, приміром, у Закарпатській області знайдуть газ, то доводитимуть, що це тільки право закарпатців розпоряджатися ним. Доти, доки ці питання не набудуть законодавчого вирішення, ми матимемо тяганину, суперечки, але не справу.

Про замітку в «Україні молодій». Я не читав її. Але вчора чув по радіо інформацію про те, що в Австралії сталося якесь непорозуміння, нібито митники там перевіряли наш літак і знайшли в ньому значно більше горілки, ніж можна було ввозити. Але все це треба з'ясувати, може бути й неточність з боку інформаційних агентств. Думаю, буде дано пояснення, в чому там справа.

Запитання: Леоніде Макаровичу, Думи більше немає. Створюється якась інша президентська структура. Водночас урядові, який ще не висловився конкретно щодо економічних реформ, вже підпорядкована на місцях Адміністрація Президента і саме, здається, для того, щоб впроваджувати реформи. Як буде ця система працювати?

Відповідь: Я хочу сказати добре слово про Думу. І не тому, що вона перестала існувати, бо працювала дуже погано. Візьміть таке: два державних радники Президента і керівники колегій — Юхновський і Жулинський — стали віце-прем'єрами. Наш прем'єр-міністр Кучма був членом Державної Думи, Герц, міністр новий, — теж. Таким чином, люди там працювали, і саме Дума дала новому уряду основні кадри.

Але життя іде, і ми мусимо удосконалювати всі структури. Оскільки Дума була при Президентові, я вирішив на її базі створити в адміністрації Соціально-економічну раду і три комісії. Вони матимуть два завдання: готувати Президентові пропозиції і проекти рішень, розпоряджень, указів, і друге — контролювати виконання законів, указів, розпоряджень. Ці структури працюватимуть тільки з Президентом, ніякого прямого, директивного впливу ні на уряд, ні на інші структури вони не матимуть.

Я зробив відповідне доповнення, і тепер нові структури підпорядковуються не лише Президентові, але й Кабінетові Міністрів у межах його компетенції. Ідеться про те, щоб уряд мав у цих межах прямий безпосередній вплив на виконавчі органи влади на місцях. Тобто повинно бути чітке розмежування функцій і водночас взаємодія. Кабінет Міністрів працює самостійно і несе всю відповідальність за свої дії.

А президентські структури аналізують проблеми, дають пропозиції, виробляють проект відповідних рішень і контролюють виконання законів і указів. Останнє — найслабкіша ланка всієї нашої роботи, за що нас правильно критикують і на Верховній Раді, і в засобах масової інформації.

(Продовження на 7-й стор.)

ЄДНІСТЬ, ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ, СПІВПРАЦЯ

(Продовження. Початок на 6-й стор.).

Запитання: Якщо вірити даним Кабінету Міністрів, чверть промислової продукції за перше півріччя цього року морально застаріла, експортабельної лише 10,9 процента, а тієї, яку можна продати за валюту,— всього 1,1 процента. У зв'язку з цим, що саме зацікавило Китай в Україні, Україну в Китаї?

Відповідь: Справді, ми не можемо зараз сказати про велику кількість продукції, яку могли б продавати за валюту. Але не тому, що вона така погана. Скажімо, продукція нашої металургійної галузі досить якісна, але, оскільки ми досі не маємо сертифікатів на неї, то нема й бажаної реалізації, нема ринків збуту. Ми маємо досить конкурентноздатну сировину, яку могли б реалізувати за валюту, але тут також є проблеми — видобування, виготовлення, пошуків ринку. Ми можемо продавати і продаємо електроенергію, ведуться переговори щодо наших літаків і таке інше. Тобто, наші можливості значно більші, просто ми їх не використовуємо через об'єктивні і суб'єктивні причини.

Чим зацікавив нас Китай? Є політичний бік справи. Ми як велика європейська держава хочемо мати свою позицію в Азіатсько-Тихоокеанському басейні. Ми хотіли б, щоб тут була зона миру і спокою. Я вважаю, що Україна й інші держави, які йдуть шляхом миру, знищення своєї ядерної зброї, у перспективі могли б також вплинути і на відповідні рішення держав цього регіону.

Є й економічні інтереси. Скажімо, Китай і Україна виявили бажання співпрацювати в торгівлі, науково-технічних, військово-технічних галузях, звичайно, в межах прийнятих міжнародним співтовариством норм. І ми не робимо з цього таємниць. Я переконався в тому, що наміри китайської сторони щирі, як і України, що співробітництво з такою великою державою для України є важливим моментом її політики.

Запитання: Шановний Леоніде Макаровичу! Останнім часом Ви досить рідко даєте інтерв'ю. Однак пояснення політики Президента через засоби масової інформації — це теж важлива державна справа. Виходячи з цього, хотілося б почути Вашу думку про те, що чекає нашу державу в наступному році?

Відповідь: Так, останнім часом я рідше зустрічаюся з нашими журналістами. Я цю помилку виправлю, звичайно. Хоча принагідно зауважу: переконаний, що посаду особу не прикрашає, коли вона роздає інтерв'ю направо і наліво, незважаючи на імідж, політичне кредо, політичну позицію того чи іншого засобу масової інформації. Власне, досвід й інших країн показує, що керівники держави завжди відповідально ставляться не тільки до того, що говорять, а й кому говорять.

Тепер про наступний рік. Зараз для України є одна дуже серйозна проблема з енергоносіями. Уряд, Президент, усі, хто до цього причетні, сьогодні займаються цим питанням. Тривають переговори з Росією щодо постачання в Україну нафти, пального насамперед, бо з газом у нас більш-менш нормально. І ми зробимо все, щоб цю проблему розв'язати і, отже, зимувати в теплі, забезпечити роботу основних галузей нашого господарства. Це головне. Безумовно, будуть й інші кроки. Наприклад, щодо стабілізації фінансово-кредитної системи, грошового обігу. Найближчим часом Верховна Рада обговорюватиме питання підвищення рівня мінімальної пенсії. Все це в комплексі, а також взаємне виконання домовленостей з Росією, Білоруссю, Казахстаном, іншими державами дадуть нам можливість працювати і жити.

Ясна річ, я не можу сказати, що з першого січня нам буде жити значно краще. Але ми докладемо всіх зусиль, щоб вижити, щоб працювали галузі, щоб були більш забезпечені найвразливіші верстви населення, щоб відкрилася перспектива для здійснення нашої економічної реформи.

Запитання: Пане Президенте! Патріарх Мстислав сказав, що об'єднання УАПЦ та Київського патріархату відбулося без його відома і є обманом народу. В якій ситуації опинилися Ви як людина, котра підтримувала союз Філарета з Антонієм? І ще запитання — чи збираєтеся Ви заборонити УНСО як вкрай націоналістичну організацію?

Відповідь: Коли я підтримав об'єднання церков, то зробив це, виходячи з відповідних дій і рішень цих церков. Коли ж у Харкові відбувся Собор таємно, то я заявив, що не можу сприймати його. Але, коли в Києво-Печерській лаврі пройшов уже Помісний собор із запрошенням усіх, я через кілька днів зустрівся з Володимиром і сказав, що визнаю останнє рішення, бо воно законне. Визначають те, скільки і яких мати церков не Президент і не уряд, а віруючі.

Я визнаю церковні рішення і висловлюю своє ставлення до них. Я не знаю, що сказав Мстислав, але в будь-якому випадку порушені питання — це внутрішня справа церкви, вона й має тут визначитися.

Щодо другого запитання. Я не можу забороняти або дозволяти ті чи інші організації, визначати їх законність. Для цього є суд. Якщо він прийме рішення про незаконність, тоді лише я як глава виконавчої влади на основі цього рішення чинитиму так, щоб відповідна організація більше не діяла.

Запитання: Відштовхуючись від попереднього запитання про УНСО і від сказаного сьогодні про загрозу українській демократії, хотіла б, щоб Ви конкретизували — з боку яких сил вбачаєте цю загрозу?

Відповідь: Я, як і всі ми, трохи вивчав історію. Знаю, що в ядро «Союза борьбы за освобождение рабочего класса», утвореного з ініціативи Володимира Ілліча Леніна, входило менше 20 чоловік. А потім більшовики взяли і перевернули всю Росію, і не тільки її. Отож фактори кількості, якості, гасел, ситуацій, якими можуть скористатися певні сили, завжди конкретні, і потрібно завжди давати конкретний аналіз.

Сьогодні, думаю, немає великих сил на Україні, які могли б вийти і сказати, що ми готові і можемо взяти владу. Але небезпека в тому, що народжуються організації, які хочуть звернути Україну з того шляху, який вона обрала,— шляху до незалежності і демократії. Тому всі ми маємо бути дуже уважними і не дати цим силам розвернутися.

Запитання: Продовжуються переговори щодо вирішення проблеми Чорноморського флоту. Є щось конкретне у цьому плані?

Відповідь: Треба рахуватися з обставинами. Російські національ-патріотичні, шовіністичні сили не можуть змиритися, щоб Флот і Севастополь стали не їхніми. І тому ту Угоду, яку ми підписали з Борисом Миколайовичем Єльциним в Ялті, тлумачать по-своєму. А якщо точніше, то блокують її здійснення. З кількох положень Угоди реалізоване тільки одне — про символіку.

Словом, є труднощі, що гальмують вирішення питання про Чорноморський флот таким чином, як це передбачалось Президентами України і Росії в Ялті. Ми тлумачимо Ялтинську Угоду саме так, як вона сформульована: період до 1995-го року потрібен для того, щоб вирішити питання про розподіл флоту. Це — наша позиція. Росія ж зараз говорить про те, що цей час потрібен для того, аби флот працював як єдине ціле, а вже з 1995 року треба братися за його розподіл. Ми не можемо прийняти таке, оскільки це суперечить Ялтинській Угоді. Вважаю, що нинішня позиція державної делегації Росії шкодить не лише загальній справі, але й авторитетові свого Президента. І все ж я думаю, що ми дійдемо згоди та приймемо правильне рішення відповідно до духу і букви Ялтинської Угоди.

Запитання: Ви сказали про українську економічну модель. Пишучи про цю модель, на який документ можна посилатися? На основі національно-економічної політики чи майбутній план стабілізації, про який говорив Кучма?

Відповідь: Вважаю, потрібно посилатись і на той, і на другий документ. Тому що програма виходу з кризи не суперечитиме основам національно-економічної політики, прийнятої Верховною Радою. І перший, і другий документи взаємно пов'язані. Остаточний варіант буде уточнюватися, деталізуватися в конкретних галузях. Але це не буде якийсь зовсім інший документ.

Запитання: Україна — європейська держава, яка має дуже вигідне геополітичне становище. Чи є у Вас намір прорубати вікно на Схід з допомогою кримських татар?

Відповідь: По-перше, я не думаю, що рубати вікно на Схід потрібно з допомогою кримських татар. Я вже відвідав з візитом Туреччину. Ми підписали Договір про дружбу і співробітництво з цією країною. Підписали ряд документів з європейськими державами. Передбачаємо мати візити на Близький Схід, де також плануємо створити правову основу для відносин з державами того регіону.

Що стосується кримських татар, то це окрема проблема в Україні. І не лише в Україні. Я своєї точки зору не змінюю: кримські татари мають право жити на своїй історичній батьківщині, і ми несемо відповідальність за це перед ними. Треба створити такі умови, аби вони були захищені в Україні. Але таку ж відповідальність несемо і перед іншими народами. Бернард Рассел говорив, що нації схожі на бджіл: вони можуть жалити лише ціною власного життя. Якщо одна нація захоче жити за рахунок ущемлення прав, свобод іншої нації, то конфронтації не минути. Тому ми керуємося принципом рівних прав і свобод усіх націй в Україні. У цьому контексті й розв'язуватимемо складні політичні, економічні та соціальні проблеми.

Запитання: Шановний Леоніде Макаровичу! За безліччю проблем не хотілося б, щоб лишився непоміченим вихід України в Азіатсько-Тихоокеанський регіон. Дехто ще до початку офіційного візиту намагався, так би мовити, підфарбувати його такими фразами, що ми нібито їдемо в Китай лише для того, аби продавати зброю.

І друге запитання. Американці обрали нового Президента. Чи не зміниться позиція України щодо США?

Відповідь: Наша молода держава недавно з'явилася на карті світу. Хоче хтось чи не хоче, подобається це комусь, чи не подобається, але вона є, вона заявляє про свою політику, про свої наміри. Відкрито, чесно, перед усім світом. Вона твердо дотримується тих принципів, що визначені в її документах і заявах.

Коли ми з'явилися в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, то деякі засоби масової інформації справді почали нагнітати ситуацію — мовляв, приїхали продавати зброю. Схоже, вони виходили з особистого бачення проблеми. А може, хтось підказав. Ми ж нічого не приховували, відкрито заявили про свої наміри. Я про це сказав і в Китаї, і в своїй промові в Монголії. Тобто ми спокійно робимо свою справу і не зважаємо на всілякі недоброзичливі голоси.

Я познайомився з програмою Білла Клінтона. Особливо уважно прочитав ту частину, яка стосується України. Приємно, що новообраний Президент сказав про бажання мати тісні відносини з нашою державою. У мене буде нагода зв'язатися з Біллом Клінтоном по телефону, привітати його і ще раз підтвердити нашу позицію — підтримувати добрі партнерські відносини із Сполученими Штатами Америки відповідно до підписаних у Вашингтоні угод. І розширювати, поглиблювати їх в інтересах України, а також сподіваюся, в інтересах США. Адже Україна — велика європейська держава.

Запитання: Леоніде Макаровичу, скажіть, будь ласка, про перспективи входження України в світовий інформаційний простір.

Відповідь: Так, для нас дуже важлива проблема — входження в світовий інформаційний простір. Щоб її розв'язати, треба мати відповідні можливості, тобто кошти, яких у нас поки що обмаль.

Одразу скажу, що не маємо наміру рвати з інформаційним простором колишнього СРСР, тепер СНД, хоча деякі органи масової інформації, що працюють у Москві, спотворюють, перекручують події і факти. Особливо мене бентежать деякі передачі з Останкіно. З них складається враження, що в нас усе погано. Але невже не працюють люди в селах, у містах? Невже нема чого показати в позитивному плані? В цьому я вбачаю свідоме, я підкреслюю, свідоме, цілеспрямоване шельмування України.

Тож коли існуватиме лише такий простір, то від нього слід якомога швидше тікати. Переконаний, що необхідно однаково ставитися до всіх держав, без перекручень висвітлювати життя і в Україні, і в Росії. Хай це буде критика, але об'єктивна, яка лише зарадить справі.

Запитання: У Законі про Збройні Сили кілька разів згадується слово департизація, деполітизація. Сьогодні в нашій армії немає політпрацівників, ленінських кімнат. Є світлиці і є офіцери соціально-психологічної служби. Це ті ж політпрацівники. І їх ми маємо більше, ніж в усіх країнах НАТО. Чому Ви не вимагаєте у Міністра оборони, щоб цей закон виконувався?

Тепер хочу захистити моїх колег. Чутки про Пєхоту та Фокіна поширилися після прес-конференції В'ячеслава Чорновола.

Відповідь: Щодо політпрацівників. Я думаю так: зараз важливо не те, де хто вчився і яку посаду займав в армії, а що робить сьогодні і яку користь приносить Збройним Силам України. До речі, багато політпрацівників колишньої армії Німецької Демократичної Республіки взяті в бундесвер.

Нас навчили ділити людей на ворогів і друзів. Іншого нема. Якщо він був по той бік, як мовиться, барикади, його треба знищити. Скільки людей винищили саме через такий підхід!

Нам треба психологічно перебудовуватися: важливо, яка людина нині, що і як вона робить, які її вчинки. З цієї точки зору всі, хто служив і нині служить у Збройних Силах України, мають бути захищені. Слід створити для них необхідні умови. Про це я кажу міністрові оборони.

Запитання: Леоніде Макаровичу, як би Ви охарактеризували ваші сьогоднішні стосунки з парламентом, що, як відомо, відправив у відставку уряд Фокіна.

І в зв'язку з цим про ваші особисті стосунки з Іваном Степановичем Плющем. На зустрічі з представниками Рад 30 жовтня він заявив: зараз готуються два закони — про вибори місцевих органів і про прямі всенародні вибори голів місцевих Рад. Це значно змінює курс України з чисто президентської республіки на парламентсько-президентську. І він заявив, що Ви нібито готуєте статтю для засобів масової інформації на підтримку саме цього курсу.

Відповідь: По-перше, в мене ніколи не було поганих стосунків з парламентом. Він обрав мене Головою. В дуже складний час я як Голова Верховної Ради знаходив з депутатами спільну мову, шляхи виходу із ситуацій. Закономірно те, що депутати мають свою точку зору, яка не завжди збігається з точкою зору Президента. І це зовсім не означає, що парламент виступає проти Президента, а Президент проти парламенту.

Про стосунки з Іваном Степановичем Плющем. Я на сесії Верховної Ради казав, і зараз підтверджую: будь-які суперечності я не розглядаю в площині особистих стосунків.

Йдеться про позицію, яку має Голова Верховної Ради, і позицію, яку має Президент. Я противник того, щоб тільки одна точка зору бралась до уваги. Щодо структури влади. Ми матимемо таку державу, яку буде визначено в Конституції, а не таку, яку хоче Президент, Голова Верховної Ради чи ще хтось. Тому моя стаття, що буде опублікована (надрукована у вчорашньому номе-

(Закінчення на 8-й стор.).

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про реформу грошової системи України

Виходячи з положень Декларації про державний суверенітет України щодо впровадження своєї грошової одиниці та на виконання статті 6 Закону України «Про економічну самостійність України» **постановляю:**

1. Починаючи з 23 години 12 листопада 1992 року припинити функціонування рубля в грошовому обігу на території України.

2. Встановити, що єдиним законним засобом платежу на території України стає український карбованець, представником якого в готівковому обігу виступає купон Національного банку України.

3. Встановити, що дія статті 2 Указу Президента України від 19 березня 1992 року «Про заходи щодо стимулювання зовнішньоекономічної діяльності» не поширюється на операції з рублями.

Кабінету міністрів України і Національному банку України внести пропозиції щодо порядку і строків припинення дії статті 2 по відношенню до інших іноземних валют.

Припинити дію статті 4 зазначеного Указу Президента України.

4. Кабінету міністрів України разом з Національним банком України встановити порядок та строки вилучення з обігу на території України рублевої готівки та переоцінки активів і пасивів юридичних та фізичних осіб, як резидентів, так і нерезидентів, і установ банків, що діють в Україні, у співвідношенні 1 до 1 без обмежень по сумах коштів.

5. Бухгалтерський облік господарсько-фінансових та кредитних операцій та звітність в Україні ведуться в українських карбованцях.

6. Укладені в рублях господарські, торговельні, фінансово-кредитні та інші угоди між суб'єктами господарювання України підлягають виконанню в українських карбованцях.

7. Розрахунки всіх юридичних та фізичних осіб України з суб'єктами інших держав проводяться згідно міжнародної торговельної та банківської практики відповідно до діючих міждержавних угод.

8. З метою збереження взаємовигідних господарських зв'язків з державами рублевої зони вводиться режим конвертованості українського карбованця щодо рубля. Обмін цих валют здійснюється по курсу та в порядку, визначеному Національним банком України.

9. Кабінету міністрів України разом з Національним банком України:

до 11 листопада 1992 року у встановленому порядку довести до банків, інших відповідальних виконавців та представників Президента України на місцях нормативні документи про здійснення реформи грошової системи України, що випливають з цього Указу;

до 16 листопада 1992 року подати пропозиції щодо внесення змін і доповнень до діючих законодавчих та інших нормативних актів, необхідних для виконання даного Указу.

10. Місцевим державним адміністраціям подавати необхідну допомогу установам банків, підприємствам, організаціям та громадянам у здійсненні заходів по реформі грошової системи України, передбачених Кабінетом міністрів України та Національним банком.

11. Затвердити склад державної комісії по проведенню грошової реформи в Україні (додається).

Указ набуває чинності з моменту підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
7 листопада 1992 року.

СКЛАД

Державної комісії по проведенню грошової реформи в Україні

1. **Кучма Л. Д.** — Прем'єр-міністр України — голова комісії
2. **Гетьман В. П.** — голова Правління Національного банку України — заступник голови комісії
3. **Пинзеник В. М.** — Віце-прем'єр-міністр України, міністр економіки України — заступник голови комісії
4. **Мінін Л. В.** — перший заступник міністра економіки України
5. **Печеров А. В.** — Голова Комісії Верховної Ради України з питань планування, бюджету, фінансів і цін (за згодою)
6. **Пилипчук В. М.** — Голова Комісії Верховної Ради України з питань економічної реформи і управління народним господарством (за згодою)
7. **П'ятаченко Г. О.** — міністр фінансів України
8. **Сивульський М. І.** — перший заступник міністра фінансів України
9. **Симоненко В. К.** — Голова Соціально-економічної ради Президента України
10. **Шаров О. М.** — заступник голови Правління Національного банку України.

Секретар Адміністрації Президента України
М. ХОМЕНКО.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Питання Державної комісії по проведенню грошової реформи в Україні

1. Покласти на Державну комісію по проведенню грошової реформи в Україні розробку проектів нормативних актів з питань здійснення грошової реформи, координацію діяльності центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, контроль за виконанням законів, рішень Президента України і Кабінету міністрів України з цього питання.

2. Встановити, що рішення Державної комісії по проведенню грошової реформи в Україні з питань, що входять до її компетенції, є обов'язковими для виконання міністерствами, відомствами, місцевими державними адміністраціями.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
9 листопада 1992 року.

ЄДНІСТЬ, ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ, СПІВПРАЦЯ

(Закінчення. Початок на 6-й та 7-й стор.).

рі «Голосу України» — **Ред.**) — це, підкреслюю, моя особиста точка зору. Як Президента і як людини, яка працювала над Конституцією. Хоч я вважаю: можуть бути різні варіанти. Скажімо, такий.

Приймаються два закони: про місцеві представницькі органи і про голову місцевої виконавчої влади. Закон про представницькі органи тлумачить їх повноваження, функції, вказує, на який термін вони обираються. Обирається цей представницький орган — регіональний чи місцевий в складі, скажімо, 25—30 чоловік. Потім на сесії обирається голова, котрий буде головою представницького органу. Прямим таємним голосуванням населенням відповідної території обирається голова місцевого органу виконавчої влади. Найліпше, якби він мав делеговані Президентом повноваження щодо здійснення функції державної влади, як це нині роблять представники Президента на місцях. Його статус підсилюється тим, що обирається голова народу. Президент же, і це має бути законодавчо встановлено, може звільнити його в разі порушення законів, Конституції.

Або такий шлях. Враховуючи те, що в нас зараз панує абсолютний правовий нігілізм, можливі суперечки щодо кількості набраних голосів. Наприклад, я набрав 62 відсотки голосів, а місцевий обранець — 90. От він і каже: «Я старший тут і Вам не підкоряюсь, не підпорядковуюсь». За такої ситуації прийнятний варіант: голова місцевого органу виконавчої влади обирається і виконує у відповідному регіоні функції, передусім соціально-економічні, культурні. Але існує третя особа, що представляє інтереси Президента,— на зразок представників центральної виконавчої влади у Франції чи Італії. Така особа може взяти на себе виконання суто державних функцій плюс контроль за виконанням Конституції і законів.

Я висловив особисту точку зору. Якою буде наша держава — має визначити народ чи його представники. Питання, можливо, й не нинішнього дня. Але повернути до гасла — вся влада Радам,— переконаний, неможливо. Цей етап, як кажуть, ми пройшли. Необхідно шукати шлях нормальної співпраці, нормальної взаємодії, справжнього розподілу влади на законодавчу, виконавчу і судову. Не концентрувати владу в одних структурах, як це було раніше. Повернення назад не може бути, хоч би які труднощі, проблеми не постали перед нами. Але це не означає, що ми не повинні враховувати позитивні набутки минулого. Аби лише без спекуляцій.

Потрібно усім нам усвідомити, що єдність і взаєморозуміння, співпраця стануть запорукою розбудови незалежної демократичної держави. Легко нам не буде. Але я твердо переконаний: дорога, якою ми йдемо, має перспективу і майбутнє. Інший шлях може призвести до біди.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ І НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 8 листопада 1992 р. № 610-2 Київ

Про реформу грошової системи України

Відповідно до Указу Президента України від 7 листопада 1992 р. «Про реформу грошової системи України» Кабінет міністрів України та Національний банк України **постановляють:**

1. Установити, що грошові знаки (банкноти та казначейські білети і монети) в рублях використовуються в Україні як засіб платежу в порядку, визначеному постановою Кабінету міністрів України і Національного банку України від 28 грудня 1991 р. № 378 «Про заходи у зв'язку з введенням в обіг купонів багаторазового використання» (ЗП України, 1992 р., № 1, ст. 1), лише до 23 години 12 листопада 1992 року.

Після 23 години 12 листопада 1992 р. усі платежі в Україні провадяться лише в українських карбованцях (у готівковому обігу — в купонах Національного банку України та монетою в копійках), за винятком випадків, коли дозволяється використання вільно конвертованої валюти.

2. Установи банків, розташовані на території України, їхні філії та обмінні пункти протягом 13—15 листопада 1992 р. приймають від юридичних і фізичних осіб рублеву готівку для її обміну на купонну або зарахування на вклади та рахунки в українських карбованцях у співвідношенні один до одного без обмежень по сумах коштів.

3. Усі господарюючі суб'єкти, установи й організації, розташовані на території України, зобов'язуються протягом 13—15 листопада 1992 р. заактувати та здати до кас установ банків усю наявну рублеву готівку з пред'явленням першого примірника акта про інвентаризацію каси за станом на 15 листопада 1992 року.

Невиконання вимог цього пункту тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством.

Ощадний банк України та інші комерційні банки не пізніше 20 листопада 1992 р. подають установам Національного банку України звіт про суму прийнятої до обміну та зарахування на рахунки рублевої готівки, а також загальну суму вилученої з обігу рублевої готівки за станом на 15 листопада 1992 року.

4. Установи банків, розташовані на території України, зобов'язані здійснити протягом 13—15 листопада 1992 р. переоцінку залишків на рахунках усіх юридичних і фізичних осіб з рублевого обчислення на українські карбованці у співвідношенні один до одного без обмежень по сумах залишків. У такому ж співвідношенні переоцінюються залишки заборгованості, інші активи та пасиви банків.

5. Облік, звітність і баланси всіх господарюючих суб'єктів, установ і організацій, розташованих на території України, починаючи з 16 листопада 1992 р. провадяться тільки в українських карбованцях. Вказані суб'єкти, установи й організації зобов'язані скласти баланс за станом на 16 листопада 1992 року. Дебіторсько-кредиторська заборгованість і кошти в дорозі, що обліковувалися на балансах за станом на 16 листопада 1992 р., переоцінюються з рублевого обчислення на українські карбованці у співвідношенні один до одного.

6. Відхилення суми дебіторсько-кредиторської заборгованості від реально одержаних коштів чи проведених платежів після 16 листопада 1992 р. відноситься на результати фінансової діяльності (прибутки чи збитки).

7. Виконання укладених господарських, торговельних, фінансово-кредитних та інших угод у межах України, розрахунки по яких передбачено в рублях, здійснюється в українських карбованцях, а погашення цінних паперів та виплати процентів (дивідендів) по них — у порядку, визначеному Кабінетом міністрів України і Національним банком України.

8. Установити, що починаючи з 16 листопада 1992 р. грошові перекази та платежі за межі України провадяться в режимі валютних розрахунків через кореспондентські рахунки Національного банку України та комерційних банків.

9. Установити, що починаючи з 16 листопада 1992 р. рублева виручка, що надходитиме на адресу юридичних і фізичних осіб України (як резидентів, так і нерезидентів), підлягає обов'язковому продажу установам банків, розташованим на території України. Національний банк України купує валюту за курсом покупця, що встановлюється ним на підставі попиту та пропонування рублів. Комерційні банки мають право встановити власні курси покупця з відхиленням від курсу покупця Національного банку України в межах не більш як 2,5 процента.

10. Починаючи з 16 листопада 1992 р. здійснювати продаж рублів юридичним і фізичним особам установами банків, розташованими на території України, за курсом продавця, що визначається Національним банком України та встановлюється комерційними банками стосовно до порядку, передбаченого пунктом 9 цієї постанови.

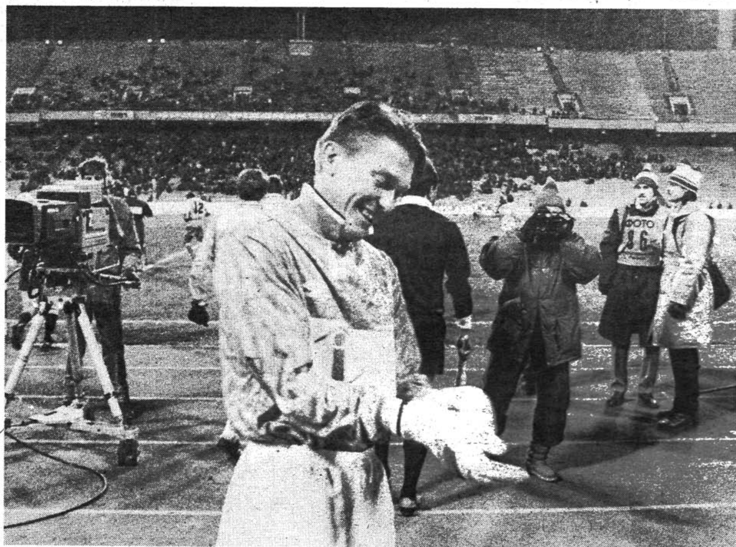
11. Національний банк України зобов'язується забезпечити купівлю та продаж рублів комерційним банкам відповідно до встановленого ним курсу.

12. Установити, що взаємний обмін купонної та рублевої готівки провадиться лише через установи банків та обмінні пункти, які мають ліцензію Національного банку України у визначеному ним порядку.

13. Міністерству внутрішніх справ у тижневий строк здійснити заходи щодо виконання порядку грошових розрахунків, установленого Указом Президента України від 7 листопада 1992 р. «Про реформу грошової системи України», та забезпечити контроль за дотриманням правил торгівлі рублевою готівкою.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА.

Голова Правління Національного банку України
В. ГЕТЬМАН.

ОЛЕГІВ ДЕНЬ

Блохін Олег Володимирович. Народився 5 листопада 1952 року. Нападаючий. Виступав за команди «Динамо» (Київ), «Форвертс» (Штайр, Австрія), «Аріс» (Лімассол, Кіпр). З 1990 року головний тренер клубу «Олімпіакос» (Пірей, Греція). Чемпіон СРСР 1974, 1975, 1977, 1980, 1981, 1985, 1986 років, володар Кубка СРСР 1974, 1978, 1982, 1985, 1987 років. Володар Кубка кубків 1975 і 1986 років і Суперкубка Європи 1975 року. Кращий футболіст СРСР 1973, 1974, 1975 років. Кращий футболіст Європи 1975 року. Бронзовий призер Олімпійських ігор 1972 і 1976 років. Учасник фінальних турнірів чемпіонатів світу 1982 і 1986 років.

Для киян він був більше, ніж футболіст, більше, ніж людина. Його обожнювали, на нього молилися, збиралися пам'ятник поставити за життя. А в Москві його не любили, на лужниківський газон він виходив іноді під оглушливий свист трибун. Може, тому, що був киянином і навідруб відмовився від пропозицій столичних грандів. Може, тому, що відібрав у корифеїв «вітчизняного» футболу майже всі індивідуальні рекорди.

Він ніколи не був зручним — ані для партнерів, ані для тренерів, ані для чиновників від спорту, ані для журналістів. Одні садовили його на лаву, інші позбавляли майстрівських звань, або ж просто поливали брудом. Однак усі погоджувалися, що він Футболіст. Зірка.

Судячи з того, як Олег Блохін віддається тренерській справі, і на цьому шляху його очікує успіх та слава. То хай же щастить йому.

* * *

Учора відбулося засідання виконкому Федерації футболу України. На ньому було обрано тренерів збірних країни: національної, олімпійської, молодіжної, юнацьких, жіночої. Головним тренером національної команди став Олег Базилевич.

Юрій КОРЗАЧЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

КООПЕРАТИВ ЛОРЕВ
Асоц. кооп. з О.В.
ІТАЛІЯ 60044, провінція Анкона,
м.ФАБРІАНО,
Страда Провінчале Арчевьезе, а/с 192
Тел. (0732)71323 Факс (0732)71326 Телекс 560691

LOREV

Представництво в Україні: 252601, м.Київ-1, МСП, вул.Б.Грінченка, 7
Тел. (044)229-87-96 Факс (044)228-13-11

ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ БЕТОННИХ ВИРОБІВ

- Установки для виготовлення бетонних будвиробів
- Пересувні установки для виготовлення блоків
- Ротаційні компресорні установки для вироблення труб
- Бетономішалки
- Складування і виробництво будівельних конструкцій

Государственное производственное объединение **«Проэкс»** реализует со склада в Днепропетровске оптовые партии изделий из древесины и пиломатериалы:

— доску обрезную толщиной 25, 40 и более 44 мм;

— доску необрезную толщиной 25, 40 и более 44 мм;

— оконные блоки ОР 15—15;

— дверные блоки ДГ 21—9ц;

— комплекты дощатки для плодоовощных ящиков;

— ульи двухсекционные на 24 рамки;

— срубы дачных домиков из калиброванных бревен хвойных пород размерами 4,5×4,5×2,7 м — 6,3×6,3×2,7 м; — плинтусы и обналичники.

Возможен прямой бартерный обмен на продукты сельского хозяйства, товары народного потребления, трубы, прокат и др.

Наши реквизиты: **г. Днепропетровск, 320070, пл. Карла Маркса, 60. Комната 529, тел. 44-06-23.**

Міжнародний фонд Відродження.

запрошує громадські організації, клуби, інші добровільні об'єднання та зацікавлених осіб взяти участь у конкурсі проектів, спрямованих на розвиток громадянського суспільства.

Чинниками громадянського суспільства є добровільні та незалежні об'єднання, громади, соціальні й культурні інституції, різноманітні ініціативи, які ставлять за мету утвердження демократичних принципів, підтримку свободи, плюралізму, справедливості і моральної відповідальності. Розбудова і активна діяльність громадянського суспільства є запорукою розвитку України як демократичної держави.

Фонд радо прийме вас для співбесіди у вівторок і четвер з 14.30 до 17.30. Координатор проектів — Уляна Трильовська. Тел. — 216-12-53.

Наша адреса: 254053, Київ, вул. Артема, 46.

АМП «Урожай» продаст гибрид червя калифорнийского.
Конт. тел. (044) 272-39-20 с 18 до 21 час.

УНИКАЛЬНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ

«Бизнес-каталог-92. Турецкие фирмы-экспортеры для стран СНГ и Восточной Европы».

В Украине всего 1000 экземпляров.

Красочное издание, выпущенное в Турции, содержит 500 страниц информации на английском и частично русском языках о турецких фирмах, активно ищущих партнеров на рынке СНГ.

По вопросам приобретения обращайтесь: 252023, г. Киев, ул. Л. Первомайского, 9.

Тел.: 221-52-54, факс: 221-57-44.

Предприятие «АРТЭК».

Для юридических лиц

значительно сократим сроки перечисления денег из России на Украину и выплатим вознаграждение от 2 до 10% от суммы.

Услуги по перечислению денег в Россию и по розыску утерянных платежей не оказываем.

(044) 216-93-36, г.Киев

(095) 121-20-06, г.Москва

До уваги абітурієнтів та їхніх спонсорів

Українське акціонерне товариство «Освіта» пропонує надійний шлях до одержання вищої освіти. Якщо ви бажаєте поглибити свою загальноосвітню підготовку та збільшити шанс вступити до обраного вами вузу, наш учбовий центр надійно підготує вас до навчання у вузі.

Надається гуртожиток (на 2 особи в кімнаті) та стипендія.

Ваше навчання можуть оплатити будь-які спонсори: підприємства державні, акціонерні або приватні, установи, організації, колгоспи, фонди, приватні особи і іноземці також.

Заяви на укладання договорів ми приймаємо до 25 листопада. Початок занять з 1 грудня. До заяв необхідно додати: копію документа про середню освіту, медичну довідку та 6 фотокарток 3×4 см. Документи подаються в папці для паперів.

Наша адреса: 252032, м. Київ-32, вул. Льва Толстого, 29.
Телефони: 227-01-20 (з 9 до 16 гг.), 269-35-05.

ВЛАДНАТИ Б ПРОБЛЕМИ ДО СІЧНЯ...

Угоди

Україна стала п'ятою ліком республікою колишнього Союзу, з якою Вірменія уклала торгово-економічну угоду. Подібні угоди РВ уже мала з Росією, Молдовою, Киргизстаном та Туркменистаном.

Днями в Києві побувала державна делегація Вірменії на чолі з державним міністром В. Чітечяном. У переговорах з представниками українського уряду брали участь й інші високі службові особи. Серед них — заступник міністра економіки РВ А. Тер-Ісраелян. У короткому інтерв'ю кореспонденту «Голосу України» він сказав: «У ході переговорів ми підписали угоду про торговоекономічне співробітництво між нашими країнами на 1993 рік. Згідно з ним Вірменія поставлятиме в Україну алюмінієву фольгу, шини для автомобілів, каучук, продукцію електротехнічної та верстатобудівної промисловості тощо. А Україна зобов'язалася експортувати до Вірменії вугілля, вироби з чорних та кольорових металів. Та найголовніше, ми одержуватимемо сільськогосподарську продукцію. Звичайно, сьогодні важко сказати, якою мірою це допоможе розв'язати продовольчу проблему в республіці. Проте гадаю, що завдяки таким поставкам з'явиться можливість полегшити ситуацію з продуктами».

На київській зустрічі представники урядів двох держав обговорювали й інші питання, що виходили за рамки угод. Однак, на жаль, залишилися нерозв'язаними деякі проблеми, що є серйозними перешкодами на шляху двостороннього торгово-економічного співробітництва. Насамперед це проблема сполучень. Безперешкодне транспортування вантажів не може здійснюватися через регулярні блокади залізниць.

Другим, не менш проблемним аспектом вірменоукраїнських торгових відносин є намір України вийти з карбованцевої зони. Тому поки що не відомо, якими грошовими одиницями проводитимуться взаємні розрахунки. Втім, це питання, можливо, буде розв'язано на єреванській зустрічі представників урядів України та Вірменії, що має відбутися в грудні.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Єреван.

Справи кримінальні

ОСТАННЄ СЛОВО — ЗА СУДОМ

Поліція французького портового міста Гавр 9 листопада заарештувала шістьох нібито українських моряків з теплохода «Рубі», який ходить під прапором Багамських островів. Їх звинувачують у вбивстві шістьох громадян Гани і одного громадянина Камеруна, які намагалися нелегально дістатися Європи на борту корабля. Арешт стався після того, як одному з «пасажирів», ганцю О. Кінгслі, таки вдалося непоміченим прибути до Франції. Його свідчення місцевій поліції і стали підставою для затримання моряків.

Таке повідомлення розповсюдили днями засоби масової інформації різних країн. Ми попросили прокоментувати його в консульському управлінні МЗС України.

Як нам повідомили, вантажний теплохід «Рубі» належить кіпрській компанії, але плаває під багамським прапором. З 24 членів екіпажу один кіпріот, решта — з Чорноморського пароплавства (питання, чи всі вони є громадянами України, ще з'ясовується, оскільки деякі моряки народилися за межами української території). Крім шістьох членів екіпажу французькі власті через день затримали й капітана судна Володимира Ільницького. За повідомленням Посольства України у Франції, всіх заарештованих утримують у нормальних умовах, претензій з їхнього боку немає. З кожним окремо зустрівся представник нашого посольства. Моряки мають можливість підтримувати з ним постійний зв'язок. Французькі власті виділили арештованим адвокатів і перекладача.

За словами представника нашого МЗС, слідство триває, і підозрювані особи перебувають під захистом презумпції невинності. Вину кожного визначить лише суд.

Що могло стати причиною трагедії в морі? Річ у тім, що країни Європейського співтовариства намагаються ввести суворий контроль на своїх кордонах, щоб їх не могли перетнути нелегальні іммігранти. Відтак, якби відповідні органи в Гаврі дізналися, що на борту «Рубі» до Франції прибули іноземці-нелегали, морякам треба було б заплатити великий штраф. А власник судна мав би за свій кошт відправити ганців і камерунця на батьківщину. Таким чином, ішлося про істотні збитки. Втім, останнє слово — за судом. А поки що можемо лише пообіцяти інформувати наших читачів про розвиток подій.

Олексій ЄВСІКОВ.

НА СХОДІ КРАЩЕ

Конфлікти

Великою стурбованістю відреагували політики всього світу на загрозу торгової війни між Сполученими Штатами і Європейським співтовариством.

Оголошене підвищення мита на агропродукцію зі Старого світу, зокрема на німецькі й французькі вина, викликало бурхливу реакцію партнерів по єдиному економічному простору. Жак Делор, голова Комісії ЄС, і Прем'єр-міністр Великобританії Джон Мейджор сказали, що вони готові сприяти переговорам, які мали б на меті розв'язати конфлікт. Бонн висловив жаль з приводу можливого загострення ситуації і закликав до єдності. У своїй заяві західнонімецький уряд наголосив, що необхідно обговорити проблему на всесвітній нараді ГАТТ (Генеральної угоди з тарифів і торгівлі). Очікують, що керівник цієї міжнародної організації Данкел відвідає Брюссель і Вашингтон з метою розв'язати суперечки.

Міністр економіки ФРН Меллееман вважає, що вістря американської антиєвропейської політики спрямоване проти Франції — головного контрагента Сполучених Штатів. В урядових колах Німеччини поширюється думка, що необхідно досягти цілком узгоджених дій з Францією, оскільки можлива торгова війна матиме катастрофічні наслідки для усіх членів ЄС. Про це ще раз було сказано на нараді міністрів закордонних справ країн — членів ЄС, яка відбулася у Брюсселі. Керівники зовнішньополітичних відомств закликали європейські країни до єдності у протистоянні американським торговим бар'єрам. Разом з тим вони вважають за необхідне шукати шляхи до взаєморозуміння, щоб далі не розкручувати спіраль конфронтації.

Досить спокійно відреагували на черговий маневр США у Федеральному об'єднанні німецьких експортерів та численні промисловці ФРН. Вони вважають, що це звичайна політика країни, яка шукає собі вигоду. У цьому зв'язку керівник фірми «Грюнау-групе» Мартін Грюнау зазначив, що нічого нового у США не придумали. У майбутньому вони діятимуть так само. Тому, підкреслив Грюнау, треба серйозно повертатися на Схід, зокрема, в Україну, де є досить хороші перспективи для бізнесу.

Анатолій ФЕДОРІВ.

Бремен.

ВЛАСНИЙ МУЗЕЙ ВЕТЕРАНА

Захоплення

Здається, різноманітність захоплень людини — безмежна. У Польщі є єдиний приватний музей протипожежного устаткування і машин. Він належить колишньому професійному пожежникові Юзефу Трайдошу. Там виставлено 13 машин і велику кількість різноманітної протипожежної амуніції.

На знімку: модель пожежної машини — «Сітроен» зразка 1922 року.

Фото ЦАФ—ІТАР—ТАРС.

У сусідів

«ЗАЙЦІ» І «ЗУБРИ» НАБИРАЮТЬ ВАГУ

З 10 листопада 1992 року на території Білорусі введено порядок розрахунків за всі продовольчі товари, включаючи тютюнові та вино-горілчані вироби, на підприємствах роздрібної торгівлі усіх форм власності тільки за розрахункові білети: «білки», «зайці», «вовки», «зубри» і т. д. Тільки в громадському харчуванні залишиться в обігу російський карбованець.

Таке рішення прийняла Комісія Ради Міністрів Білорусі з координації роботи та оперативного вирішення питань паралельного обігу карбованців і розрахункових білетів Національного банку.

У цьому зв'язку перед бізнесменами, та й простими громадянами, постало питання: якої валюти швидше спекатися? Бо у них виник сумнів у сталості білоруського розрахункового білета. Але начальник управління організації грошового обігу Національного банку Білорусі Т. Коржевська зберігає з цього приводу оптимізм. Білоруський карбованець ростиме по відношенню до карбованця російського завдяки більшій насиченості і меншій вартості товарів на республіканському ринку, вважає вона. На підтвердження цих слів можна навести той факт, що в одному з міст зарубіжні студенти після введення «зайчиків» почали просити за долар 400 білоруських карбованців. А до цього просили 430...

Віктор ХОРОШКО.

Мінськ.

Власкори повідомляють

Баку

ЗАХОДИШ У ДВІР, А ТАМ — ГАРМАТА

Як відомо, війна несе з собою широке розповсюдження зброї серед цивільного населення. Не є виключенням і Азербайджан. Як повідомили нам у Міністерстві безпеки республіки, з початку року у приватних осіб конфісковано 2 БТРи, 2 командно-штабні бронемашини, 14 військових вантажних автомобілів, 3 гармати, 1 ракетна система, велика кількість вогнепальної зброї. Робота по роззброєнню населення триває.

Ровшан АЛІЄВ.

Бішкек

У КОМПАРТІЇ ВІДКРИВАЄТЬСЯ ДРУГЕ ДИХАННЯ

Заслухавши інформацію своїх делегатів, які брали участь у недавній 20-й всесоюзній конференції КПРС, виконком офіційно зареєстрованої партії комуністів Киргизстану висловив підтримку її програмних документів.

Виконком очолив новий голова. Ним став Абсамат Масалієв. Він відомий у Киргизстані тим, що на зорі перебудови змінив на посту першого секретаря ЦК республіканської компартії Турдакуна Усубалієва, який очолював його майже чверть століття. Масалієва пам'ятають ще й тому, що саме тоді, коли він був главою ЦК, на півдні республіки спалахнув один з перших у СРСР міжнаціональних конфліктів.

Керівний орган компартії Киргизстану створив також раду виконкому в складі 11 чоловік, кожен з яких почергово виконуватиме роль головуючого.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Експрес-інформація

НА НЕЙТРАЛЬНІЙ ТЕРИТОРІЇ

Зустріч представників військових відомств Вірменії та Азербайджану відбулася вчора на кордоні між двома країнами. Її організував Міжнародний Червоний Хрест. На зустрічі обговорювали проблеми військовополонених і цивільних заложників. Відбувся також обмін деякими з них.

СУД НАД КОЛИШНІМ

керівником Східної Німеччини Хонеккером розпочався вчора у Берліні. Його і ще п'ятьох лідерів колишньої НДР звинувачують у тому, що вони віддали наказ прикордонним силам стріляти в громадян, які намагалися нелегально потрапити через берлінську стіну на Захід.

Як відомо, на початку місяця німецький суд встановив, що 80-річний Хонеккер, хворий на рак печінки, зможе впродовж кількох годин на день витримувати судові слухання. Суд може тривати до двох років.

РОЗІЙШЛИСЯ З МИРОМ

У Чечні затишшя. Вже третю добу там діє режим надзвичайного стану, який запровадив Президент Дудаєв. Відхід російських військ від інгусько-чеченського кордону зняв напруженість, яка виникла через протистояння російських і чеченських сил. Підтягнуті до кордонів з Інгушетією підрозділи міністерства безпеки Чечні повертаються до місць постійної дислокації. Розходяться по домівках і формування народного ополчення.

МІНОМЕТИ НЕ ЗАМОВКАЮТЬ

Набрала чинності чергова домовленість про припинення вогню у Боснії і Герцеговині. Представники ООН висловили надію, що угоду про перемир'я, досягнуту між мусульманами, хорватами і сербами, не буде порушено.

Незважаючи на це, евакуацію сербського цивільного населення з Сараєва було знову перервано. Цього разу їй перешкодив мінометний обстріл під час сутичок між сербськими силами і мусульманськими формуваннями.

ЧЕРГОВИЙ ВИКЛИК ПРЕЗИДЕНТУ

Росії Єльцину кинув російський парламент — він попередньо ухвалив закон, яким поставить уряд під свій контроль.

Парламент вдався до такого кроку за кілька годин до повернення російського Президента з Угорщини. Віце-прем'єр-міністр Росії Шумейко, який виконував обов'язки Президента під час його відсутності, сказав, що закликатиме Єльцина не підписувати цього закону. І назвав його антиконституційним.

ПЕРЕДАЧА ЕСТАФЕТИ

Новообраний Президент США наступного тижня зустрінеться з Дж. Бушем у Білому домі. Це буде початком традиційного процесу передачі влади, який завершиться 20 січня, коли Клінтон складе присягу.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Продиктовано в номер

МІЛІЦІЯ ШУКАЄ «СВОЇХ»

11 листопада двоє озброєних злочинців, один з яких був у формі капітана міліції, проникли у квартиру по вулиці Щорса. Вони застрелили старшого інспектора інспекції у справах неповнолітніх УВС Чернігова Миколу Білоусова, який проходив повз будинок і, почувши крик потерпілих, кинувся на допомогу. На розшук злочинців були підняті всі сили міліції, блоковано виїзди з міста. Прикмети вбивць оперативно передало обласне радіо. Псевдоміліціонера затримано.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

«ЗОЛОТИЙ ЛЕВ-92»

«Дівчата, щойно тут був вуйко, страшенно схожий на Баніоніса».— «Та то ж він і є!» — «Ну?!» Справді, на фестиваль «Золотий Лев-92» приїхали Л. Баніоніс з Паневежиса, Р. Віктюк з Москви. Правду кажучи, дивно, що вони приїхали, бо фестиваль, як заявили в оргкомітеті, принципово україномовний. Отже, фестиваль, який мав показати кращі зразки українського театрального авангарду, обійшовся без В. Більченка, Р. Мархоліа, а М. Нестантінер (як російськомовний) взагалі показувався поза програмою. Втім, крах україномовної концепції став очевидний, коли студія «Арс» показала виставу «Я» М. Хвильового — Ж. Кокто, а останнього ляпаса дала вистава Одеського ТЮГу «Місяць уповні — сіяти час» Ф. Воротнюка.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Львів.

МІЛЬЙОНИ — США, А ЦЕГЛА НАША

Під час проведення переговорів віце-президента американської фірми «Ай-бі-і Трейд Корпорейшн» Алекс Ровда з керівниками об'єднання «Волиньагробуд» укладено договір про створення спільного українсько-американського підприємства «Ай-бі-і-Рокита». Американська фірма інвестує 5 мільйонів доларів і поставить устаткування для будівництва цегельного заводу у селі Рокита Старовижівського району потужністю 30 мільйонів штук високоякісної керамічної цегли на рік.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

СІЛИ ФЕРМЕРИ ЗА ПАРТИ

Навчання фермерів започаткувало обласне управління сільського господарства. За парти сіли люди, за плечима яких не один рік хліборобської праці, згуртовані прагненням опанувати нову форму господарювання. Три місяці відведено на основи землеробства й тваринництва, правові й законодавчі акти. А вечорами «учні» поспішатимуть до обласної агрошколи, де діятимуть курси трактористів. Заплановано й практичні заняття з відвідуванням фермерського господарства Івана Переверзєва, яке вже рік добивається вагомих результатів у селі Червоний Яр, що в Кіровоградському районі.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

ОЛТАР МОРЯКА КАЯ ВАЛЕРІЯ

Цілі підводні поселення відкрито біля мису Ай-Тодор на Південному березі Криму. В цьому районі самостійно працював ялтинець Ігор Нерсесян, чиє ім'я за тривалість плавання занесено до Книги рекордів Гіннесса. Допитливий дослідник виявив на шельфі зруйновані оборонні стіни, залишки древнього храму. Його знахідками зацікавилися вчені. Вони з'ясували, що в I столітті нашої ери, коли Крим знаходився у сфері безпосереднього впливу могутньої Римської імперії, тут розташовувалися фортеці та монастирі.

Великий інтерес викликав також олтар із написом: «Кай Валерій Валент, моряк Мезійського Флавієва флоту, лібурна «Стріла», присвятив олтар Юпітеру Найкращому Найвеличнішому...». Римський військовий корабель «Стріла» охороняв південні кордони володіння від ворогів, супроводжував торгові судна.

Підводні археологи збираються продовжити вивчення загадок Ай-Тодора.

Володимир КУКОВ'ЯКІН.

Крим.

ЕСТРАДА-РЕТРО

В Одеському літературному музеї відбувся перший з циклу вечорів «Голоси, що лунали в Одесі». Ними почав свою діяльність клуб «Потьомкінські сходи». Кожен з вечорів циклу задумано як розповідь про майстрів естради 20—60-х років, чия діяльність пов'язана з Одесою. Перший «Голос...» присвячено Петру Лещенку.

Наш кор.

ПЕРЕД ГОЛОСУВАННЯМ — ЗАГОЛОСЯТЬ

За рішенням обласного страйкому гірняків, 16 листопада, коли шоста сесія ВР поновить роботу, про ранок сповістять труби заводів і фабрик гудком протесту. Таким чином робітничі колективи Донеччини мають намір «проголосувати» за вилучення із законопроекту «Про порядок розв'язання трудових конфліктів (спорів)» положення, яке стосується локаутів — масових звільнень робітників. Донецьк оголосив передстрайковий стан.

Наш кор.

Колектив «Голосу України» висловлює щире співчуття співробітниці редакції Красовській І. С. з приводу тяжкої втрати — смерті батька

ПЄТУХА Степана Сергійовича

У СІЕТЛ, ЗА «БОЇНГАМИ»

Хто куди, а ми в Сіетл, за «боїнгами» для Авіаліній України. Дочірнє підприємство цього об'єднання, створивши СП разом з ірландською лізинговою компанією «Джі Пі Ей», бере у неї в оренду шість літаків. За двома сьогодні за океан відправилися представники недавно зареєстрованої міжнародної компанії Авіалінії України. Вони заберуть «Боїнги 737-400» прямісінько з аеродрому заводу-виготовлювача.

Для експлуатації нових лайнерів кияни добре підготувалися — 20 пілотів і 40 бортпровідниць стажувалися на тренажерах «Джі Пі Ей», одночасно вивчаючи ще й англійську мову. Готові до прийому новачків і наземні служби аеропорту «Бориспіль».

— Ми прагнемо повністю відійти від моделі роботи

Подія

Аерофлоту, чий ненав'язливий сервіс уже відомий усьому світові, — розповідає президент міжнародної компанії Авіалінії України Валерій Назаренко. — Машини, які ми зараз експлуатуємо, не витримують жодної критики. Вони не конкурентоспроможні, іноземні пасажири їм не довіряють, хоч треба підкреслити, що безпеки польотів вони дотримують. Проте ми помітили, що літаки зарубіжних авіакомпаній прибувають до Києва завантаженими повністю, а наші — напівпорожні. Ми твердо вирішили покласти цьому край.

Вихід Авіалінії України знайшли у створенні спільного підприємства, взявши у лізингову оренду «боїнги», які здає «Джі Пі Ей». Притому 93 відсотки чистого прибутку залишаються українським партнерам. Чи такий варіант влаштовує ірландського партнера? Влаштовує, адже знайти нішу на західних ринках непросто. І Авіалініям України вигідно, бо у цьому разі «боїнг» у лізинговій оренді — що телевізор напрокат: ми користуємося, а ремонт у разі потреби виконує власник літака.

Валерій Назаренко розповів, що вирішено й проблеми харчування на борту. Готуватиме страви спільне українсько-американське підприємство, яке вже ввело в дію відповідне виробництво у Києві. Отож традиційний аерофлотівський «синій птах» відлетів назавжди. До речі, бортове харчування виявилося таким добрим, що ним зацікавилися й зарубіжні авіакомпанії, що

здійсню... До цьо... харчі з ...

Незаба... раїни пр... шин з ... курсуват... ки що ... ніях: до... ма, Н... Брюссел... Копенга... сяців на... ватимуть... кі експл...

Повол... ться пре... аеропор... у неда... буде по... вано.

А пов... компані... Руб...

Валенти...

УКРАЇНЕЦЬ, НАЦІОНАЛЬНИЙ ГЕРОЙ ВІРМЕНІЇ

Пам'ять

Микола Кічмар був членом севастопольських організацій «Просвіти», НРУ. Працював у НВО «Мусон». Як член оргкомітету Міжнародного конгресу захисту прав людини при Нараді з безпеки та співробітництва в Європі (НБСЄ) тричі їздив до Нагірного Карабаху, де організовував надання гуманітарної допомоги дітям. 9 травня минулого року автобус, в якому був Кічмар разом з групою міжнародних спостерігачів, переїжджаючи лінію фронту, потрапив під обстріл.

Унаслідок тяжких поранень Микола через кілька годин помер. Перед смертю просив, щоб його поховали у Вірменії, яку він дуже любив. Заповіт було виконано. Миколу поховали з державними почестями у Єревані, в Меморіальній алеї національних героїв Вірменії, на дві години було перекрито рух транспорту.

Севастопольці свято шанують пам'ять свого земляка. 8 листопада, через півроку після загибелі Кічмара, міські організації «Просвіти», НРУ, Кримсько-вірменського товариства та інших організацій провели вечір пам'яті Миколи. Були присутні члени Меджлісу кримськотатарського народу, громадськість міста. Настоятель Свято-Нікольського храму отець Георгій прочитав поминальну молитву.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Добр...

ВЕСТИ... ДО ХІ...

У се... йону г... власни... ву Різд... ці. До... домлен... конфлі...

Ве... Іван...

Коро...

«...Н ДЕПУ...

Дві ... ті Че... для пр... звіл с... ні зав... сичних... підпри... висуну... належа... сності... ваний ... шкідли... центру... будівн... ступил... редку ... ни та ... пам'ят... причи... у міст... Васил...

Черн...

Подробиці

ГОРИ — МІСЦЕ СУВОРЕ

Газети, радіо, телебачення уже повідомляли про трагедію, яка сталася на Закарпатті. Сьогодні ми повідомляємо деякі подробиці.

Снігова ковдра у другій половині жовтня уже вкрила гірські вершини у Рахівському, Тячівському, Міжгірському та деяких інших районах. А у низинах лили осінні дощі. Несподіване потепління наприкінці місяця розтопило майже півтораметрову снігову товщу. Ріки вийшли з берегів. А захисні дамби у багатьох місцях не відповідали вимогам часу, бетонні укріплення берегів застаріли...

Розбурхана стихія змітала все на своєму шляху. За лічені години розмило десятки кілометрів шосейних і автомобільних шляхів, ліній електропередач, зв'язку, змело 220 мостів та понад тисячу містків, зруйнувало тисячі будинків, затопило понад дві тисячі дворів.

Серйозних збитків завдано промисловим підприємствам, сільському господарству. Припинили роботу розміщені в районах лиха лісокомбінати, інші організації. Затоплено склади з продовольством. Але найстрашніше — людські жертви. Загинули чотири пасажири «Москвича», які поверталися з весілля. Їх попереджали про розмиті шляхи, та веселі хлопці повірили у свою вдачу... Тіла загиблих знайшли наступного дня за кілька кілометрів від села. А загалом того чорного дня стихія забрала життя 11 чоловік.

Найбільше постраждали населені пункти Тячівщини: Усть-Чорна, Тересва, Руська Мокра, де рівень води піднявся на 2,65 метра. Але і в цій складній ситуації не всі розгубилися. Завдяки оперативним, чітким діям працівників Усть-Чорнянського лісокомбінату своєчасно було евакуйовані з Руської Мокрої діти, жінки, люди похилого віку. Власними засобами підприємство доставило їх на гірську турбазу. А чоловіки вступили у двобій зі стихією. Згадали дідівські методи — почали викорчовувати дерева і ними укріпляти береги оскаженілої ріки.

У багатьох районах на допомогу населенню прийшли військові, працівники міліції. Результат: на Свалявщині не загинув ніхто.

За попередніми підрахунками, повінь завдала матеріальних збитків на 414,63 мільйона карбованців. Ведуться інтенсивні роботи по ліквідації наслідків стихійного лиха. Повністю відновлено подачу електроенергії, налагоджується зв'язок. Відремонтовано більшість шляхів — залишилося відновити автомобільне сполучення у кількох селах Міжгірського району. Розпорядженням представника Президента в області М. Країла потерпілим районам виділено значні кошти для відновлювальних робіт і надання матеріальної допомоги людям. У зону лиха завезено продукти, пальне, одяг, сюди передано значну частину гуманітарної допомоги, яка надійшла з Німеччини. Створено спеціальний **Фонд допомоги потерпілим — рахунок № 14166 в обласному відділенні Укрсоцбанку (Ужгород).**

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Кримінальна хроніка

РОЗКУРКУЛЮЮТЬ МУЗЕЙ

У Харківському художньому музеї — надзвичайна подія. Безслідно зник один з експонатів — ілюстрація Рєпіна до оповідання Горбунова «Куркуль і бідняк».

Пропажу виявив один з наукових співробітників музею перед його закриттям. За словами керівника слідчої групи підполковника міліції Володимира Приходька у день зникнення малюнка хранителька музею, старенька бабуся, кілька разів залишала свій пост і просила подруг доглянути за залом. Хоча експозиційний зал такий, що зі свого поста хранителька не могла б побачити, як музей грабують навіть у її присутності. Картина Рєпіна «Приплинли», одне слово...

Судячи з усього, у музейному залі «попрацював» професіонал: малюнок акуратно вийняли з рами, не залишивши слідів його пошкодження. Не виключено, що крадіжку було сплановано. Назвати хоча б якусь версію викрадення підполковник Приходько обіцяв вашому кореспонденту через кілька днів. Постає питання: чому там, де знаходяться всесвітньо відомі полотна Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану», інші ше-

деври, ... лізаці... в музе... да, ... лять. ... крий ... справу... десят... нили ... викра... Боже... верну...

Хар...

У СІЄТЛ, ЗА «БОЇНГАМИ»

Подія

...ми в Сієтл, за ...ле Авіалінії Ук... підприємство ...ння, створивши ...ірландською лі... ...лінією «Джі Пі ...» в оренду шість ...кома сьогодні за ...правилися пред... ...дано зареєстро... ...родної компанії ...країни. Вони за... 737-400» пря... ...аеродрому заво...

...плуатації нових ...ю добре підго... 20 пілотів і 40 ...стажувалися ...к «Джі Пі Ей», ...вивчаючи ще й ...ову. Готові до ...мків і наземні ...ропорту «Борис...

...агнемо повністю ...моделі роботи Аерофлоту, чий ненав'язливий сервіс уже відомий усьому світові, — розповідає президент міжнародної компанії Авіалінії України Валерій Назаренко. — Машини, які ми зараз експлуатуємо, не витримують жодної критики. Вони не конкурентоспроможні, іноземні пасажири їм не довіряють, хоч треба підкреслити, що безпеки польотів вони дотримують. Проте ми помітили, що літаки зарубіжних авіакомпаній прибувають до Києва завантажені повністю, а наші — напівпорожні. Ми твердо вирішили покласти цьому край.

Вихід Авіалінії України знайшли у створенні спільного підприємства, взявши у лізингову оренду «боїнги», які здає «Джі Пі Ей». Притому 93 відсотки чистого прибутку залишаються українським партнерам. Чи такий варіант влаштовує ірландського партнера? Влаштовує, адже знайти нішу на західних ринках непросто. І Авіалініям України вигідно, бо у цьому разі «боїнг» у лізинговій оренді — що телевізор напрокат: ми користуємося, а ремонт у разі потреби виконує власник літака.

Валерій Назаренко розповів, що вирішено й проблеми харчування на борту. Готуватиме страви спільне українсько-американське підприємство, яке вже ввело в дію відповідне виробництво у Києві. Отож традиційний аерофлотівський «синій птах» відлетів назавжди. До речі, бортове харчування виявилося таким добрим, що ним зацікавилися й зарубіжні авіакомпанії, що здійснюють рейси до Києва. До цього часу вони возили харчі з собою.

Незабаром до столиці України прибуде ще кілька машин з Сієтла, а до літа їх курсуватиме вже шість — поки що на міжнародних авіалініях: до Лондона, Амстердама, Нью-Йорка, Пекина, Брюсселя, Парижа, Берліна, Копенгагена. Перші кілька місяців на землі їх обслуговуватимуть спеціалісти авіаліній, які експлуатують «боїнги».

Поволі, але все ж вирішується проблема міжнародного аеропорту «Бориспіль», який у недалекому майбутньому буде повністю реконструйовано.

А поведуть «боїнги» пілоти, командир у яких Анатолій Руб... ...якої ...дки!

Валентина ПИСАНСЬКА.

...ІНЕЦЬ, НАЦІОНАЛЬНИЙ ГЕРОЙ ВІРМЕНІЇ

Пам'ять

...Кічмар був членом ...ських організацій ...НРУ. Працював ...сон». Як член орг... ...міжнародного кон... ...прав людини ...з безпеки та ...тва в Європі ...чі їздив до На... ...рабаху, де органі... ...ання гуманітар... ...дітям. 9 травня ...автобус, в якому ...мар разом з гру... ...родних спостері... ...жджаючи лінію ...потрапив під обстріл.

Унаслідок тяжких поранень, Микола через кілька годин помер. Перед смертю просив, щоб його поховали у Вірменії, яку він дуже любив. Заповіт було виконано. Миколу поховали з державними почестями у Єревані, в Меморіальній алеї національних героїв Вірменії, на дві години було перекрито рух транспорту.

Севастопольці свято шанують пам'ять свого земляка. 8 листопада, через півроку після загибелі Кічмара, міські організації «Просвіти», НРУ, Кримсько-вірменського товариства та інших організацій провели вечір пам'яті Миколи. Були присутні члени Меджлісу кримськотатарського народу, громадськість міста. Настоятель Свято-Нікольського храму отець Георгій прочитав поминальну молитву.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Подробиці

...РИ — МІСЦЕ СУВОРЕ

...радіо, телебачення ...мляли про траге... ...талася на Закар... ...дні ми повідомля... ...робиці.

...ковдра у другій по... ...ня уже вкрила ...шини у Рахівсько... ...ону, Міжгірсь... ...ских інших райо... ...зинах лили осін... ...несподіване потеп... ...инці місяця роз... ...йже півтораметро... ...товщу. Ріки вий... ...в. А захисні да... ...ьох місцях не ...вимогам часу, ...кріплення берегів ...

...ана стихія змітала ...ему шляху. За ...розмило десят... ...шосейних і ав... ...шляхів, ліній ...редач, зв'язку, зме... ...тів та понад тися... ...зруйновано ти... ...в, затопило по... ...дворів.

...их збитків завда... ...ловим підприємст... ...лісовому господарст... ...или роботу розмі...щені в районах лиха лісокомбінати, інші організації. Затоплено склади з продовольством. Але найстрашніше — людські жертви. Загинули чотири пасажири «Москвича», які поверталися з весілля. Їх попереджали про розмиті шляхи, та веселі хлопці повірили у свою вдачу... Тіла загиблих знайшли наступного дня за кілька кілометрів від села. А загалом того чорного дня стихія забрала життя 11 чоловік.

Найбільше постраждали населені пункти Тячівщини: Усть-Чорна, Тересва, Руська Мокра, де рівень води піднявся на 2,65 метра. Але і в цій складній ситуації не всі розгубилися. Завдяки оперативним, чітким діям працівників Усть-Чорнянського лісокомбінату своєчасно було евакуйовані з Руської Мокрої діти, жінки, люди похилого віку. Власними засобами підприємство доставило їх на гірську турбазу. А чоловіки вступили у двобій зі стихією. Згадали дідівські методи — почали викорчовувати дерева і ними укріпляти береги оскаженілої ріки.

У багатьох районах на допомогу населенню прийшли військові, працівники міліції. Результат: на Свалявщині не загинув ніхто.

За попередніми підрахунками, повінь завдала матеріальних збитків на 414,63 мільйона карбованців. Ведуться інтенсивні роботи по ліквідації наслідків стихійного лиха. Повністю відновлено подачу електроенергії, налагоджується зв'язок. Відремонтовано більшість шляхів — залишилося відновити автомобільне сполучення у кількох селах Міжгірського району. Розпорядженням представника Президента в області М. Країла потерпілим районам виділено значні кошти для відновлювальних робіт і надання матеріальної допомоги людям. У зону лиха завезено продукти, пальне, одяг, сюди передано значну частину гуманітарної допомоги, яка надійшла з Німеччини. Створено спеціальний **Фонд допомоги потерпілим — рахунок № 14166 в обласному відділенні Укрсоцбанку (Ужгород).**

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Кримінальна хроніка

РОЗКУРКУЛЮЮТЬ МУЗЕЙ

...вському художньо... ...надзвичайна по... ...зник один з ...— ілюстрація Ре... ...повідання Горбуно... ...ті і бідняк».

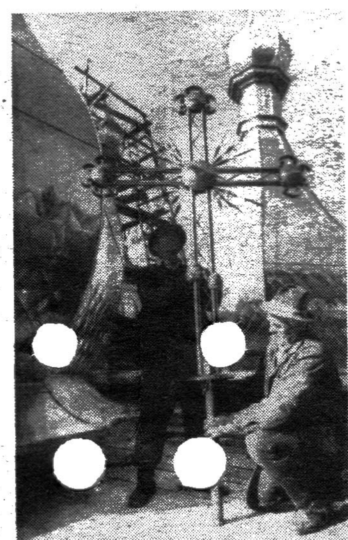
...виявив один з на... ...робітників музею ...закриттям. За ...рівника слідчої ...лковника міліції ...Приходька у ...чення малюнка ...музею, старе... ...кілька разів за... ...пост і просила подруг доглянути за залом. Хоча експозиційний зал такий, що зі свого поста хранителька не могла б побачити, як музей грабують навіть у її присутності. Картина Рєпіна «Припливли», одне слово...

Судячи з усього, у музейному залі «попрацював» професіонал: малюнок акуратно вийняли з рами, не залишивши слідів його пошкодження. Не виключено, що крадіжку було сплановано. Назвати хоча б якусь версію викрадення підполковник Приходько обіцяв вашому кореспонденту через кілька днів. Постає питання: чому там, де знаходяться всесвітньо відомі полотна Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану», інші шедеври, не спрацювала сигналізація? А її... просто немає в музеї. Подейкують, правда, що незабаром встановлять. Можливо, цей прикрий випадок прискорить справу. Адже викрадено не десять тисяч доларів (так оцінили малюнок експерти), викрали твір, який, не дай, Боже, може до нас і не повернутися.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Добра вість

ВЕСТИМЕ ШЛЯХ ДО ХРАМУ

У селі Тюдів Косівського району греко-католицька община власними силами будує церкву Різдва Пресвятої Богородиці. Добра вість на тлі повідомлень про міжконфесійні конфлікти.

Фото Володимира ФАЛІНА.

Івано-Франківська область.

Коротко

«...ЕНІ» ПРО... ДЕПУТАТІВ

Дві сесії довелося скликати Чернівецькій міськраді для прийняття ухвали на дозвіл спорудити в міській зоні завод для переробки токсичних відходів промислових підприємств. Але депутати висунули умови: об'єкт має належати до комунальної власності міста і бути розрахований лише на утилізацію шкідливих речовин обласного центру. Категорично проти будівництва такого заводу виступили члени обласного осередку Партії зелених України та батьківського комітету: пам'ятають так і не з'ясовані причини захворювання дітей у місті.

Василь НАДДНІСТРЯНЕЦЬ.

Чернівці.

Мабуть, жодна республіканська газета не одержує стільки листів від своїх читачів щодо змісту, тематики видання, як «Голос України». І це цілком зрозуміло: до газети Верховної Ради України і інтерес великий, і вимогливість чимала.

Про це свідчать листи, які критикують редакцію. З них і почнемо.

ЯКОМУ ... «ГО...

ЩО НЕ ВЛАШТОВУЄ, ОБУРЮЄ

«Відверто скажу — пише Е. Гладишев з Ясинуватої Донецької області, — вашою газетою незадоволений, тому що вона пахне націоналізмом. Відчувається її упередженість, залежність. У газеті вихваляються Богом ображені лідери нікому не потрібних карликових партій. Замість того, щоб по праву згадувати про солдатів — переможців війни 1941—1945 років, газета вихваляє УПА—ОУН. Надто очевидно підтримується суцільна українізація України».

У Л. Федоренко, землячки попереднього автора, протилежна думка. Вона тавром редакцію за те, що на сторінках українського варіанту інколи трапляються тексти російською мовою (реклама), що їй чомусь приносять замість українського варіанту російський. І ось висновок авторки листа: «Газета має шовіністично - комуністичне забарвлення».

Скільки людей, стільки й думок.

В. Митрофанова із Сум вважає, що газета не дає змоги звичайному громадянинові України дізнатися, які програми має та чи інша партія, які фракції парламенту і як саме уявляють шляхи виведення економіки з кризи. Немає, мовляв, у газеті й дискусій навколо таких програм.

Що сказати на таке звинувачення? Лише те, що були б ті програми, було б, мабуть, і обговорення їх. Бо ж навіть найбільше в Україні громадське об'єднання — Народний Рух обіцяє найближчим часом опублікувати для всенародного обговорення свою програму економічної, соціальної і політичної розбудови України.

Певне невдоволення на адресу редакції висловили та...

...кож Б. Василенко з Одеси, О. Малахов з Павлограда Дніпропетровської області, М. Келентьєв з Харкова.

ПРО ГОРОДИ І КУХНЮ, І ПІСНІ

Автори багатьох листів пропонують розширити тематику газети. Г. Жупанин з села Білки Закарпатської області хоче бачити нашу газету не лише політичною, а й більше інформативною, практичною. Вона пропонує, окрім історії України, описувати також її географію. Хоч одну сторінку присвячувати рекламі товарів народного вжитку, подавати їх фотознімки, орієнтовні роздрібні ціни. Ще одну сторінку на тиждень — фольклору та етнографії різних районів України, вміщувати прислів'я, пісні, легенди тощо.

М. Бойко з Горлівки Донецької області радить друкувати в газеті різні поради з городництва, садовоства, догляду за тваринами.

А. В. Дем'янов з Рівного переконаний, що на сторінках газети дуже мало цікавих графіків, таблиць, грунтовних...

ЗАХИСТІТЬ ВІД СПЕКУЛЯНТІВ

Хотілося б запитати наш парламент: доки нас, простих трудівників та пенсіонерів, будуть душити спекулянти? Чи не настав час прийняти закон, який би заборонив торгівлю «з рук», через комерційні кіоски та крамниці товарами повсякденного попиту, що були вироблені на державних підприємствах і мали бути реалізовані через магазини державної торгівлі. Наприклад, в Житомирі вже третій місяць у державних крамницях не можна придбати тютюнові вироби. Проте базари, комерційні кіоски та інші точки переповнені цигарками. Ціни на них у кілька разів перевищують державні. Коли запитуєш у продавців, звідки продукція, то неодмінно чуєш одну й ту саму відповідь. Їм хтось здав товар і визначив на нього свою ціну. Чи не сама держторгівля її здає його?

Отже, закон потрібен негайно, бо торгівля з мафією нас у могилу зведе. А щоб ефективно він, тобто закон, діяв, я пропоную працівників міліції винагороджувати певним відсотком від загальної суми «врятованих» товарів. Переконаний, що я маю рацію.

Станіслав БОЯРСЬКИЙ.

Житомир.

ЧИ ЛЕНІН ПОМИЛЯВСЯ, ЧИ...

Усьому світові, крім нас, відомо, що підвищенням цін на товари та продукти неможливо збільшити їхню кількість на поличках крамниць. Для цього потрібно працювати, добре працювати. Але нам не дають це робити погані керівники, які ніяк не можуть розпрощатися зі старими методами керівництва. Вважаю, що порядку в Україні не буде до тих пір, поки не з'являться у великих і малих справах добрі господарі. Ось тут і згадуєш слова розкритикованого Леніна, що не буває поганих працівників, а є погані керівники.

Володимир КИРЄЄВ.

Нова Каховка Херсонської області.

інформац... ...мографіч...

«Не се... кола Гай... тянтинова... ласті, — ...переважн... ...чарували ...кували р... ...віді про ...му подіб... ...робила —

М. Зу... ...сить дру... ...ця, якого ...му міся... ...бурі. Д. ...ко з міс... ...пропетр...

Папазов ...знайти в... ...роскопа ...

І. По... Дністров... ...ласті пр... ...друкува... ...починаю... ...сі, матер... ...чаклуни... ...мира ра... ...про тех... Маховсь... ...нопільс... ...започат... ...друкува... ...про здор... О. Фед... ...вважає ...ляти пр... ...сполуче... ...тах, які ...ють і я... ...порівня... ...них ком... ...пропози... ...рлак з ...з Дніпр... ...то-багат...

МОТО... ВІД СП...

Поверт... роботи, ... тролейбу... солідно ... зручно ... накинула... ня пору... тільки на... їй привиді... свою су... стало п... те, що ... для наши... ту? Мож... жуть бу... мальног... пільства... обізнате... Невже ... пувалис... новне п... тір'ю? А... тина, як... гідного ... «скотин... титься ... збираєт... жного ... Уявляю,... «мати» ... горнула... брело д... душею,... ражене ... дяться ... колг... підстав... кому, з... мірков... а над ...

Вал...

Київ...

»

рейси до Києва.
часу вони возили
ю.

м до столиці Ук-
де ще кілька ма-
гла, а до літа їх
вже шість — по-
міжнародних авіалі-
ондона, Амстерда-
Йорка, Пекина,
Парижа, Берліна,
Перші кілька мі-
млі їх обслугову-
еціалісти авіаліній,
тують «боїнги».
е все ж вирішує-
ема міжнародного
«Бориспіль», який
ому майбутньому
стю реконструйо-

ть «боїнги» пілоти,
яких Анатолій
ої дки!

ПИСАНСЬКА.

ість

ШЛЯХ
У

дів Косівського ра-
католицька община
илами будує церк-
ресвятої Богороди-
вість на тлі пові-
о міжконфесійні

Фото
мира ФАЛІНА.
анківська область.

ПРО
В

довелося склика-
цькій міськраді
ття ухвали на до-
нти в міській зо-
я переробки ток-
одів промислових
Але депутати
мови: об'єкт має
комунальної вла-
і бути розрахо-
на утилізацію
речовин обласного
тегорично проти
такого заводу
ни обласного осе-
зелених Украї-
івського комітету:
так і не з'ясовані
ворювання дітей

ДНІСТРЯНЕЦЬ.

працювала сигна-
... просто немає
одiйкують, прав-
абаром встанов-
кливо, цей при-
ок прискорить
е викрадено не
доларів (так оці-
нок експерти),
, який, не дай,
до нас і не по-

икола КОСИЙ.

ЯКОМУ Ж БУТИ «ГОЛОСУ...»-93

Враження, думки, пропозиції читачів

Мабуть, жодна республіканська газета не одержує стільки листів від своїх читачів щодо змісту, тематики видання, як «Голос України». І це цілком зрозуміло: до газети Верховної Ради України і інтерес великий, і вимогливість чимала.

Про це свідчать листи, які критикують редакцію. З них і почнемо.

ЩО НЕ ВЛАШТОВУЄ, ОБУРЮЄ

«Відверто скажу — пише Е. Гладишев з Ясинуватої Донецької області, — вашою газетою незадоволений, — тому що вона пахне націоналізмом. Відчувається її упередженість, залежність. У газеті вихваляються Богом обražені лідери нікому не потрібних карликових партій. Замість того, щоб по праву згадувати про солдатів — переможців війни 1941—1945 років, газета вихваляє УПА—ОУН. Надто очевидно підтримується суцільна українізація України».

У Л. Федоренко, землячки попереднього автора, протилежна думка. Вона таврує редакцію за те, що на сторінках українського варіанту інколи трапляються тексти російською мовою (реклама), що їй чомусь приносять замість українського варіанту російський. І ось висновок авторки листа: «Газета має шовіністично - комуністичне забарвлення».

Скільки людей, стільки й думок.

В. Митрофанова із Сум вважає, що газета не дає змоги звичайному громадянинові України дізнатися, які програми має та чи інша партія, які фракції парламенту і як саме уявляють шляхи виведення економіки з кризи. Немає, мовляв, у газеті й дискусій навколо таких програм.

Що сказати на таке звинувачення? Лише те, що були б ті програми, було б, мабуть, і обговорення їх. Бо ж навіть найбільше в Україні громадське об'єднання — Народний Рух обіцяє найближчим часом опублікувати для всенародного обговорення свою програму економічної соціальної і політичної розбудови України.

Певне невдоволення на адресу редакції висловили також Б. Василенко з Одеси, О. Малахов з Павлограда Дніпропетровської області, М. Келентьєв з Харкова.

ПРО ГОРОДИ І КУХНЮ, І ПІСНІ

Автори багатьох листів пропонують розширити тематику газети. Г. Жупанин з села Білки Закарпатської області хоче бачити нашу газету не лише політичною, а й більше інформативною, практичною. Вона пропонує, окрім історії України, описувати також її географію. Хоч одну сторінку присвячувати рекламі товарів народного вжитку, подавати їх фотознімки, орієнтовні роздрібні ціни. Ще одну сторінку на тиждень — фольклору та етнографії різних районів України, вміщувати прислів'я, пісні, легенди тощо.

М. Бойко з Горлівки Донецької області радить друкувати в газеті різні поради з городництва, садовоства, догляду за тваринами.

А. В. Дем'янов з Рівного переконаний, що на сторінках газети дуже мало цікавих графіків, таблиць, грунтовних інформацій економічного і демографічного характеру.

«Не секрет, — пише Микола Гайдачук із Старокостянтинова Хмельницької області, — що газети читають переважно чоловіки. Ви причарували б жінок, якби друкували рецепти кухні, розповіді про лікарські трави і тому подібне. Якби газета це робила — їй не було б ціни».

М. Зубенко з Києва просить друкувати в кінці місяця, якого числа в наступному місяці будуть магнітні бурі. Д. Лобода і Л. Клименко з міста Верхівцевого Дніпропетровської області, Л. Папазов з Харкова просять знайти в газеті місце для гороскопа і народної медицини.

І. Поліщук з Білгорода-Дністровського Одеської області пропонує започаткувати друкування історії України, починаючи з Київської Русі, матеріали про астрологію, чаклунів. М. Оліфір з Житомира радить більше писати про технічні види спорту. Р. Маховський з Чорткова Тернопільської області просить започаткувати і систематично друкувати серію матеріалів про здоровий спосіб життя. О. Федорова з Луганська вважає за доцільне повідомляти про авіа- і залізничні сполучення з країнами світу, які рейси куди пролягають і які ціни на квитки у порівнянні з цінами іноземних компаній. Цілу низку пропозицій надіслали П. Бурлак з Києва, Е. Бабакова з Дніпропетровська та багато-багато інших.

ЗМІНІТЬ ФОРМАТ

І. Голубинський з Полтави, Л. Пешехонов з Хотина Чернівецької області та інші вимагають змінити формат газети, перейти на загальноприйнятний для «центральних» і більшості республіканських газет, друкувати газету обсягом не 16, а 8 сторінок. Деякі читачі, зокрема, О. Кравчун з Броварів Київської області, Ю. Страшко з Харкова, С. Шлапчинський з міста Городок Львівської області, просять не друкувати матеріали на згинах сторінок, що утруднює їх читання і підшивку. Це зауваження буде враховано з переходом на комп'ютерний набір.

Л. Вернидуб з Одеси вважає, що контур карти на першій сторінці газети має бути чіткіший, там неодмінно повинен бути куточок зі словом «Київ». Праворуч чи ліворуч заголовка треба розмістити новий герб України. А. П. Бурлак з Києва вважає, що треба зняти рамку і силует карти взагалі.

ГОЛОС УКРАЇНИ, ВЕРХОВНОЇ РАДИ ЧИ НАРОДУ

На відміну від авторів, які пропонують запровадити ті чи інші рубрики, друкувати матеріали на найрізноманітніші теми, значна частина читачів вважає: газета «Голос України» повинна бути офіційною, політичною, державною. Так, М. Пащенко з Києва, М. Правосудько з села Улянівки Миколаївської області, В. Салобаєнко з Кременчука, А. Трохимчук з Києва, Ю. Шишкін з Дніпропетровська, В. Новоселецький з Миргорода та інші твердять: «Голос України» — газета Верховної Ради і повинна писати лише про її діяльність, роботу постійних комісій, друкувати всі без винятку закони, Укази Президента, постанови Кабінету міністрів, нормативні акти міністерств і відомств, матеріали з сесій Верховної Ради, щоб газета стала справжнім рупором парламенту республіки. Вони пропонують друкувати нові закони, законодавчі акти на окремих аркушах або брошурами.

Ось як сформулював своє розуміння призначення газети П. Шуцький з смт Стара Синява Хмельницької області. «Оскільки «Голос України» газета Верховної Ради — пише Петро Володимирович, — то чи не краще і правильніше було б замість матеріалів про внутрішнє і міжнародне життя України висвітлювати роботу Верховної Ради, її Президії, постійних комісій, взаємодії структур законодавчої, виконавчої та судової влад по горизонталі і вертикалі і не захоплюватися друкуванням матеріалів на неістотні та дріб'язкові теми».

А тепер згадаймо, шановні друзі, думки і побажання читачів, які пропонували розширити тематику газети. Коли готувався цей матеріал, до редакції зателефонував В. Коломієць з Переяслава-Хмельницького Київської області. «Ваша газета хороша, ми з інтересом читаємо її, — сказав Віталій Андрійович, — але вона була б іще популярнішою, якби друкувала різні поради. Люди живуть не лише однією політикою». А В. Дядик з Кременчука в своєму листі зауважує: «Якщо казати по справедливості, то «Голос України» треба назвати «Голосом Верховної Ради України». Чому? Тому що в газеті мало голосу народу України». А. Вербицький з Черкас радить друкувати офіційні таблиці лотерей, тиражі різних виграшів і просить зробити газету істинно народною.

Отже, думки читачів, як бачите, розходяться. А редакції незабаром буде необхідно визначитися, якою робити газету в наступному, 1993 році. Тому запрошуємо до дальшого обговорення цієї проблеми й інших наших читачів.

Яків ГАЛЬЧЕНКО,
редактор відділу листів і соціологічної інформації «Голосу України».

ЗАХИСТІТЬ ВІД СПЕКУЛЯНТІВ

Хотілося б запитати наш парламент: доки нас, простих трудівників та пенсіонерів, будуть душити спекулянти? Чи не настав час прийняти закон, який би заборонив торгівлю «з рук», через комерційні кіоски та крамниці товарами повсякденного попиту, що були вироблені на державних підприємствах і мали бути реалізовані через магазини державної торгівлі. Наприклад, в Житомирі вже третій місяць у державних крамницях не можна придбати тютюнові вироби. Проте базари, комерційні кіоски та інші лотки переповнені цигарками. Ціни на них у кілька разів перевищують державні. Коли запитуєш у продавців, звідки продукція, то неодмінно чуєш одну й ту саму відповідь. Їм хтось здав товар і визначив на нього свою ціну. Чи не сама держторгівля й здає його?

Отже, закон потрібен негайно, бо торгівля з мафією нас у могилу зведе. А щоб ефективно він, тобто закон, діяв, я пропоную працівників міліції винагороджувати певним відсотком від загальної суми ними «врятованих» товарів. Переконаний, що я маю рацію.

Станіслав БОЯРСЬКИЙ.
Житомир.

ЧИ ЛЕНІН ПОМИЛЯВСЯ, ЧИ...

Усьому світові, крім нас, відомо, що підвищенням цін на товари та продукти неможливо збільшити їхню кількість на полицях крамниць. Для цього потрібно працювати, добре працювати. Але нам не дають це робити погані керівники, які ніяк не можуть розпрощатися зі старими методами керівництва. Вважаю, що порядку в Україні не буде до тих пір, поки не з'являться у великих і малих справах добрі господарі. Ось тут і згадуєш слова розкритикованого Леніна, що не буває поганих працівників, а є погані керівники.

Володимир КИРЄЄВ.
Нова Каховка
Херсонської області.

МОТОРОШНО ВІД СЬОГОДЕННЯ

Поверталась я нещодавно з роботи, їхала у переповненому тролейбусі. Аж раптом якась солідно вбрана жіночка, що зручно вмостилася біля вікна, накинулась на підлітка, який стояв поруч. Господи, що вона тільки казала на бідну дитину! Їй привиділось, нібито хлопчина своєю сумкою зачіпає її. Це й стало причиною лайки. Скажете, що подібні ситуації звичні для нашого міського транспорту? Можливо. Але вони не можуть бути звичними для нормального цивілізованого суспільства. Хіба може жінка так обзивати дитину, бо не своя? Невже ми, жінки, так емансипувалися, що й забули своє основне призначення — бути Матір'ю? А якою виросте та дитина, яку змалечку замість лагідного «дитятко» обзивають «скотиною»? Суспільство котиться до прірви і ніхто не збирається його зупиняти. Кожного цікавить лише особисте. Уявляю, як та модно вбрана «мати» прийшла додому, пригорнула своє дитя, а чиєсь побрело додому з обпльованою душею. Пішло засмучене й ображене на світ, у якому доводиться існувати. Пішло з думкою колись помститися за безпідставну образу. Не знаю, як кому, а мені моторошно розмірковувати над сьогоденням, а над майбутнім — жахливо.

Валентина ПРИЙМАК.
Київ.

НАША АНКЕТА

Яким бути «Голосу України» в 1993 році: Строго офіційною, політичною (висвітлюючи життя всіх партій і рухів) газетою Верховної Ради — надаючи перевагу друкуванню матеріалів про її роботу, законів і законодавчих актів?

Рупором Верховної Ради і народу України — тобто, не відмовляючись від публікації матеріалів про діяльність Верховної Ради, законів та законодавчих актів, і далі висвітлювати внутрішнє й зовнішнє життя республіки і таким чином залишатися загальнонародною газетою?

Чи влаштовує вас формат газети?

Свої пропозиції, міркування просимо надсилати з поміткою на конверті «Голос...»-93» до 15 грудня.

Заздалегідь дякуємо за участь у розмові.

TUR-S

Виробничо-комерційна фірма «ТУР-С» пропонує:

за безготівковий розрахунок широкий асортимент товарів народного вжитку західноєвропейського виробництва: взуття (чоловіче, жіноче, дитяче), трикотажні та швейні вироби, шоколадні святкові набори до Нового року. Ціни — нижче від ринкових.

м. Івано-Франківськ, вул. Гетьмана Мазепи, 35.

Контактний телефон 2-49-89, факс (03400) 2-49-89.

БИ АЙ ЭМ
МЕЖДУНАРОДНАЯ АДВОКАТСКАЯ КОМПАНИЯ

г. Киев-2, бульвар Т. Шевченко, 5/7, гостиница «Украина».

Телефоны (044) 229-25-17, 229-86-88.

Факс: (044) 229-78-85.

Регистрация компаний оффшорного типа более чем в 20 странах мира за 6 дней.

Обеспечение вашей деятельности адвокатами мирового уровня.

Ведение и консультации банковских вопросов.

Наше имя — ваша гарантия!

Завод «Космос» пропонує:

мікрокалькулятори «Електроніка МК-61», оббризкувачі «Росинка», блоки живлення БПУ-1 (4,5; 6; В), білірубінометри ІН-ОІБ.

Приймає замовлення на лиття з пластмаси, штампування деталей із тонколистового матеріалу, виготовлення оснащення з матеріалів замовника, ремонтне обслуговування електронної апаратури.

Довідки по тел.: (044) 261-25-80, 261-25-71.

КОМПАНИЯ "Ай-Ти-Ай"

ЧЕСТНОСТЬ И НАДЕЖНОСТЬ

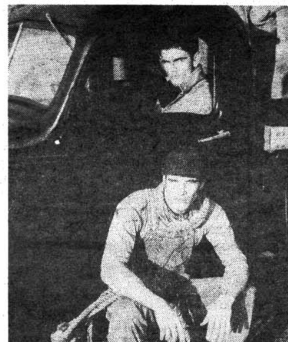
Ускоряем оплату из России в Украину по отработанной схеме.

Имеется опыт аналогичных расчетов с украинскими и российскими предприятиями **государственного сектора**.

Телефоны в Харькове: 94-29-66,

Факс 94-16-77.

Телефоны в Харькове (0572) 94-29-66, факс 94-16

Украинско - бельгийско - ирландское **СП «Арго-трейдинг, ЛТД»** является эксклюзивным дистрибьютером в Украине фирм «Lee», «Wranqler».

Вашему вниманию предлагается весь ассортимент товаров вышеуказанных фирм: джинсы, джинсовые куртки, свитера, футболки, рубашки.

Lee ORIGINALS

Приглашаем Вас посетить первый в Украине фирменный магазин, «Lee», «Wranqler» по адресу: г. Киев, ул. Горького, 4/6.

Магазин открыт с 10.00 до 19.00.
Выходной — воскресенье.

Оплата в СКВ.

Возможна оптовая продажа товаров.

ПОНЕДІЛОК

16 листопада

І ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 Науково - популярний фільм «На лігвищі морських звірів».
17.10 Пісні материнського серця.
18.00 Бізнес-кейс. Рекламна передача.
18.30 Серенада для струнних.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Дядечко Ау». Фільм 1.
19.30 Хто ми... Громадсько-політичний відеотижневик.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.40 Акценти.
21.55 Телеспортарена.
22.40 УТН.
22.55 Художній фільм «Приятель Бога».
0.20 Чемпіонат МХЛ. «Сокіл» — «Крила Рад». 2 і 3 періоди.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Подивись, послухай...
8.40 Мультфільм.
9.00 «У Старочеркаську на свято». Документальний телефільм.
9.20 «Під знаком «Пі».
10.10 Нове покоління вибирає.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Теледмікст.
15.10 Блокнот.
15.15 «На теплій землі». Документальний телефільм.
15.25 «Бджола Майя». Мультфільм.
15.55 Нові імена.
16.30 НЕП.
17.00 Новини.
17.20 Зоряний час.
18.00 Футбольний огляд.
18.25 Прем'єра художнього телефільму «Одкровення Іоанна-першодрукаря». 2 серія.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телесеріалу «Дрібниці життя». 7 серія.
21.10 «Нова студія» представляє: Вомонд.
21.25 Однак.
21.40 Ситуація. Нова Югославія.
22.00 Вагон 03.
22.40 Ми.
22.50 Євгеник і...
23.00 Новини.
23.25 «Вічний муж». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

**ІІ ПРОГРАМА УТ,
ІІІ ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»**

15.00 Вустами маляти.
15.30 Козирна дама.
16.00 Там-там-новини.
16.15 ТрансРосефір. «Вікно».
16.45 Панове-товариші.
17.00 Давайте з'ясуємо.
17.10 Ностальгічні посиденьки.
17.40 Фільм-концерт «Українські гаївки».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 На шостій сесії Верховної Ради України.
По закінченні — УТ-3:
Візитка.
Мультфільм.
СІТ-3.
«Що росте без коріння» (із серіалу «Нова хвиля України»).
Бізнес-менеджмент (Уорлднет, США).
«Митниця дає добро».
Фортуна. Комерційний огляд.
Візитка.
Художній фільм «Таємниця «Чорних дроздів».
СІТ-3.
Плюс... Мінус...
Візитка.
Мультфільм для дорослих.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.30 Худ. фільм «Діти капітана Гранта».
15.00 Мультфільми.
15.15 Худ. фільм «К-9».
16.55 Музична пауза.
18.30 Мультфільми.
18.50 Худ. фільм «Золота міна».
21.00 Відеомузика.
21.20 Худ. фільм «Моя мачуха — інопланетянка».

ВІВТОРОК

17 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 «Доброго вам здоров'я». Профілактика і лікування захворювань молочної залози.
10.00 Художній телефільм «Маріца».
11.05 Мультфільм «Космічні пришельці».
11.45 Фільм-балет «Прозріння».
12.20 УТН.
12.35 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 9 серія.
13.00 Для дітей. «Том Сойєр». Вистава.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 Дзвони Чорнобиля.
17.50 Науково - популярний фільм «Шляхами Захара Беркута».
18.15 Й. Гайдн. «Сім слів Христа».
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Дядечко Ау». Фільм 2.
19.30 Україна і світ.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.40 Вперше на екрані УТ. Художній фільм із субтитрами «Офіцер з трояндою».
23.20 УТН.
23.35 «Одіссея Олександра Вертинського».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.05 Футбольний огляд.
9.35 Брейн ринг.
10.25 «Дрібниці життя». Художній телесеріал. 7 серія.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Вічний муж». Художній телефільм. 1 серія.
12.40 «Криза». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Діловий вісник.
14.40 Блокнот.
14.45 Виступ групи ансамблю «Сонячний день» (м. Ашгабат).
15.00 «Бджола Майя». Мультфільм.
15.50 Наш музичний клуб. Таланти і поклонники.
16.50 Прес-експрес.
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Мініатюра. Музична програма.
19.00 Тема.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телефільму «Одкровення Іоанна-першодрукаря». 3 серія.
21.45 Воєнне ревю.
22.15 Фестиваль відеокліпів «Покоління-92». У перерві — 23.00 Новини.
23.50 «Ми розлучаємось, щоб зустрітися знов...». Пісні і романси Я. Френкеля на вірші К. Ванщенкіна.
0.40 «Криза». Художній телефільм.

**ІІ ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»**

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Без ретуші.
8.50 Дозвілля. Друзі наші, кішки.
9.05 Москва — Берлін. Поїзд у новий семестр.
9.35 «Монстр». Документальний телесеріал (Росія — США). Фільм 1 — «Сталін і влада».
10.30 Ностальгічні посиденьки.
11.00 Денний сеанс. «Транссибірський експрес». Художній фільм.
12.30 Мульти-пульти.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Телебіржа.
15.30 «Бадабокн». Програма для дошкільнят (Франція).
15.50 Мульти-пульти.
16.00 Там-там-новини.
16.15 ТрансРосефір. Європа — Азія.
17.00 Годинникар.
17.30 Парламентський вісник.
17.45 Телефільм «Полька з гоцем».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.05 Київська панорама.
19.25 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 100 серія.
20.15 Телебіржа інформує.
20.25 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Худ. фільм «Небезпечні гастролі».
15.00 Мультфільми.
15.15 Худ. фільм «Вантаж без маркування».
16.50 Відеомузика.
19.25 Худ. фільм «Командос з передмістя».
21.15 Відеомузика.
21.30 Худ. фільм «К-9».

СЕРЕДА

18 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Свічадо.
10.00 Телефільм «Іларіон Свенціцький. В поході віків».
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Алгоритми роботи з літерними величинами.
11.05 Телефільм «Осінній мотив».
11.15 Спадщина.
12.20 УТН.
12.35 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 10 серія.
13.00 «Зловісна доля». Балетна вистава за мотивами сюїти Бізе-Щедріна «Кармен».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 Повернення. В. Сосюра.
17.20 Естрадний концерт.
17.45 Дивовижний світ природи. Документальний телефільм «Сивий Урал».
18.05 Калейдоскоп танцю.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм «Ріке-Чубринка».
19.30 Живе слово. Освіта і мова.
20.15 Лілея Волянська та оркестр народних інструментів Держтелерадіомовної компанії України.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.40 Акценти.
21.55 Золотослов.
23.05 УТН.
23.20 Чемпіонат МХЛ. «Сокіл» — «Хімік» (Воскресенськ). 2 і 3 періоди.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Мультфільми.
10.10 «Молитва за Вітчизну». Документальний телефільм.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Вічний муж». Художній телефільм. 2 серія.
12.35 Прем'єра мультфільму «Старий автомобіль».
12.40 «Не зійшлися характерами». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот. Фірма «Вибір».
15.15 «Бджола Майя». Мультфільм.
16.05 Багато музики. Додаток до програми «Рок-урок».
16.50 Прес-експрес.
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Театр + ТБ.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Прем'єра художнього телефільму «Одкровення Іоанна-першодрукаря». 4 серія.
21.40 Програма В. Молчанова «Спогад».
23.00 Новини.
23.25 Радіо «Труба».
23.55 «Цунамі». Документальний телефільм.
0.55 «Не зійшлися характерами». Художній телефільм.

**ІІ ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»**

9.15 «Монстр». Документальний телесеріал (Росія — США).
10.00 Нове ім'я. Олександр Шаганов.
10.15 Плоди просвітництва.
11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 100 серія.
11.50 Мульти-пульти.
12.00 Відкритий світ. Оман.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Бізнес: нові імена.
15.15 Сочі. Оксамитовий сезон.
15.45 Обговорення австрійського телефільму «Сім'я Смирнових. Як жити далі?».
16.00 Там-там-новини.
16.15 ТрансРосефір. Далекий Схід.
17.00 Християнська програма. «Джоні».
17.30 Давайте з'ясуємо.
17.45 Фільм-концерт «Ти моя пісня».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.05 Київська панорама.
19.25 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 101 серія.
20.15 Телебіржа інформує.
20.25 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Мультфільми.
13.55 Худ. фільм «Золотий ключик».
15.20 «Хвіст павича».
15.50 Відеомузика.
18.45 Мультфільми.
19.10 Худ. фільм «За сірниками».
20.45 Відеомузика.
21.00 Худ. фільм «Волосся».

ЧЕТВЕР

19 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Фільм-концерт «Якби я мала крила орлині».
9.10 Художній фільм «Сірано де Бержерак».
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Фізика. Сучасні засоби зв'язку та їх розвиток в Україні.
11.10 Телефільм «Храми Поділля».
11.40 Шкільний екран. 8 кл. Українська література. Відгук про документальний фільм.
12.10 Музичний фільм «Перед концертом».
12.30 УТН.
12.45 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 11 серія.
13.10 Документальний фільм «Фуга».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Танці народів світу.
16.35 Фізико-математична школа. Поняття інформації. Передача 2.
17.10 Документальний телефільм «Пташина осінь».
17.20 Говоримо українською.
17.35 Великі питання життя. Фільм 1. Християнська програма.
18.10 Шлях до себе. Родина Березняків з Австралії.
19.00 УТН.
19.10 Телефільм «За велінням вашої краси».
19.30 «Золоті ворота».
20.00 Співає заслужений артист України В. Білоножко.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.40 Хроніка МВС.
21.55 Молодіжна студія «Гарт».
23.25 УТН.
23.40 Ю. Словацький. «Іван Мазепа». Вистава Київського державного академічного українського драматичного театру ім. І. Франка.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Концерт ансамблю єврейської музики «Сімха».
10.20 ...До шістнадцяти і старші.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Дивні дорослі». Художній телефільм.
12.35 «Той, що втратив пам'ять з Коленьо». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 «Бджола Майя». Мультфільм.
16.05 «440 герців». Музична програма для підлітків.
16.50 Прес-експрес.
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старші.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Кінопанорама.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.15 Прем'єра художнього телефільму «Одкровення Іоанна-першодрукаря». 5 серія.
22.30 Чорний ящик.
23.00 Новини.
23.25 О. Скрябін. Перша симфонія.
0.15 Щоб свічка не згасла. Пам'яті Л. Гумільова.
0.50 «Той, що втратив пам'ять з Коленьо». Художній телефільм.

**ІІ ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»**

9.30 Непізнаний Всесвіт.
10.00 Екзотика.
11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 101 серія.
11.50 Пілігрим.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Вчитися ринку.
15.30 Студія «Рост». Музичні пригоди.
16.00 Там-там-новини.
16.15 ТрансРосефір. Панорама приватизації.
17.00 Кіпрас Мажейка. Репортажі з НАТО.
17.30 Парламентський вісник.
17.50 Фільм-концерт «Веселі музики».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.05 Київська панорама.
19.25 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 102 серія.
20.15 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Мультфільми.
14.05 Худ. фільм «Зоря принадливого щастя».
16.50 Відеомузика.
19.45 Мультфільми.
20.00 Телефільм «Втілення мрії». 19 серія.
20.25 «Хвіст павича».
21.00 Худ. фільм «Творець».

П'ЯТНИЦЯ

20 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Фільм-концерт «Щоб співав соловейко».
9.30 Художній телефільм «Легенда про білого дракона».
11.00 Циркова програма.
11.30 Документальний фільм «Непоховані невідомі».
11.50 Грає Є. Кісін (фортепіано).
12.30 УТН.
12.45 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 12 серія.
14.00 Телефільм «Дорога людей. Великим Шовковим шляхом».
16.00 УТН.
16.05 Сонячне коло.
16.35 На допомогу школі. Музика. Творчість Б. Лятошинського.
17.05 Сад, город.
17.20 Роде наш красний. Рід Лепких.
18.00 Л. Ревуцький. Симфонія 2.
18.30 Окрема думка.
19.00 УТН.
19.10 Світ поезії. В. Стус.
19.30 Дні європейської музики у Києві.
20.15 Телерадіоканал «Право».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.40 Художній фільм «Непереможна нога» (Китай).
23.10 УТН.
23.25 Концерт естрадних виконавців України.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Кідді-відді.
8.35 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
9.20 «В країні невивчених уроків». Мультфільми.
9.40 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
10.30 Америка з М. Таратутою.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Любочка». Художній телефільм.
12.30 Мультфільм.
12.35 «Потрібні люди». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 «Бджола Майя». Мультфільм.
15.55 Маленький концерт.
16.10 Центр.
16.50 Прес-експрес.
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє: «Сім'я Пралле».
17.50 Людина і закон.
18.20 Америка з М. Таратутою.
18.50 Поле чудес.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 У клубі детективів. Вперше на телеекрані. Художній фільм «Допекти до живого» (США).
22.30 Звукова доріжка.
23.00 Новини.
23.25 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Інтердівчина». 1 і 2 серії.

**ІІ ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»**

9.35 Арт-обстріл.
10.30 Вінілові джунглі.
11.00 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 102 серія.
11.50 Вечори в Домі Гоголя.
12.35 Т.Ін.Ко.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Телебіржа.
15.30 Студія «Рост». 15-річний капітан.
16.00 Там-там-новини.
16.15 Тема з варіаціями. Лірика на тлі італійського будиночку.
17.00 М-трест.
17.15 Мегаполіс.
17.45 Ліричні мелодії.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.30 Мультфільми.
14.00 Худ. фільм «Жінка у білому».
16.30 Відеомузика.
19.15 Худ. фільм «Юні музиканти — ніндзя-черепашки».
20.45 Відеомузика.
21.00 Худ. фільм «Острів Елліс». 1 частина.

СУБОТА
21 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Гітари срібні струни.
9.30 Документальний фільм «Катерина».
9.50 З концертів Міжнародного конкурсу ім. М. Лисенка.
11.00 Це дивовижне покоління 60-х. Кінофільм «Вершина Візбора».
12.20 «Доброго вам здоров'я». Лікування захворювання нирок.
12.50 УТН.
13.00 Таланти твої, Україно. «Краса України Поділля».
14.50 Відеофільм «Повернути надію».
15.25 Вервиця.
16.00 Мультфільм «Кругосвітня подорож Віллі Фога». 11 і 12 серії.
16.55 Джаз.
17.20 Від міста до міста. Житомир — Полтава.
19.00 УТН.
19.10 Прем'єра документального телефільму «Бірючий острів. Місяць травень» («Укртелефільм»).
19.30 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 13 і 14 серії.
20.25 Говоримо українською. Цирк.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.40 Художній фільм із субтитрами «Будинок без виходу».
23.05 УТН.
23.20 Концерт оперних виконавців України.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.00 Новини.
6.20 Ранкова гімнастика.
6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.30 Спорт-шанс.
8.00 Марафон-15 — малятам. Мультфільм «Бамсі» (Швеція).
8.25 Екологічний огляд.
8.40 НЛО: неоголошений візит.
9.10 Автограф по суботах.
9.40 Технодром.
9.50 Медицина для тебе.
10.30 Охоронна грамота.
11.00 Справа.
11.10 Палітра.
11.40 Фільми нашої пам'яті. «Повість про перше кохання».
13.20 Мультфільм.
13.30 Студія «Політика» представляє телепрограму США «Свобода вибору». Передача 1.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Шахи без кордонів.
15.35 Прем'єра телефільму «Заговір. Таємниця загибелі Джона Кеннеді».
16.20 У світі тварин.
17.10 Червоний квадрат.
17.50 Прем'єра мультфільму «Дракуліто-вампіреня».
18.15 Фільми А. Міндадзе та В. Абдрашитова. «Зупинився поїзд».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Брейн-ринг.
21.30 Під знаком Зодіаку. Скорпіон.
23.00 Новини.
23.20 Нічний канал «Сно-бачення».

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.30 «Дзвін». Фестиваль дзвону в Ярославлі.
8.00 Розмови запросто.
8.30 Програма «03».
9.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
10.15 Як жити будемо?
11.00 Денний сеанс. «Фініст — Ясний Сокіл». Художній фільм.
12.15 «Дім майстра, або Фортуна доктора Дапертутто».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Зигзаг удачі.
14.20 Пілігрим.
15.05 «Бурда моден» пропонує...
15.35 Непізнаний Всесвіт.
16.05 Футбол без кордонів.
17.00 Золота шпора.
17.30 Парламентський вісник.
17.50 Музичний фільм «Добрий вечір, сусідонько».
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 На шостій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

15.20 Мультфільми.
15.40 Худ. фільм «Зигзаг удачі».
17.10 Інформаційна програма.
17.20 Худ. фільм «Честь сім'ї Прицци».
19.30 «35 хвилин джазу»: музичний портрет Сари Вон.
20.05 Худ. фільм «Острів Елліс». 2 частина.

НЕДІЛЯ
22 листопада

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Співає Л. Доліна.
10.00 Г. Квітка-Основ'яненко. «Комедія та й годі». Телевистава.
10.20 Телефільм «А все здавалося б так просто...».
10.40 Пісні пана Степана. Авторський вечір С. Галябарди.
12.45 УТН.
12.55 Ретрокінозал.
14.15 Село і люди.
15.00 Канал «Д».
16.00 Маю честь.
16.55 В.-А. Моцарт. «Маленька нічна серенада».
17.20 УТН.
17.30 Свічадо.
18.30 Зірки, на сцену.
19.05 Якось, через чверть століття.
19.45 УТН.
19.55 Багатосерійний художній телефільм «Бодетаун». 15 і 16 серії.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Зичимо щастя.
22.00 Тиждень.
22.30 Художній фільм «Храм любові» (Індія).
0.35 Вечір органної музики.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.00 Година сили духу.
7.00 Тираж «Спортлото».
7.15 Мультфільм.
7.30 Виступ ансамблю «Билина».
8.00 Автоспорт.
8.30 Прем'єра документального фільму «Куди стартують ракети?..».
8.45 З ранку раненько.
9.15 Доки всі вдома.
9.45 Ранкова зірка.
10.35 Світ на дозвіллі.
11.15 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди Чорного Красунчика».
11.40 Марафон-15.
12.30 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
12.40 Прем'єра документального фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
13.30 Прем'єра телефільму «Дім на Волхонці». Фільм 6.
14.00 Новини
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Народні мелодії.
16.00 Панорама.
16.40 Телелоція.
16.55 Уолт Дісней представляє...
17.45 Новини.
18.00 Променад у Маріїнському
19.00 Програма «Ікс».
19.30 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Француз».
20.45 Московський кіно-хіт-парад.
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Пен-клуб.
23.00 Новини.
23.25 Кальвар шоу.
0.10 «Любочка». Художній телефільм.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Мульти-пульти.
7.30 Світ спорту очима фірми «Жиллетт».
8.00 Не ликом шиті.
8.30 Гроза 1812 року.
9.00 Наш сад.
9.30 «Пригода в Королівстві». Ляльковий мультфільм.
10.00 Ати-бати...
10.30 Хочете, вірте...
11.00 Плавання.
11.40 Прем'єра мультфільму «Дораемон» (Японія). 11 серія.
11.55 Шаховий телеміст Москва — Париж.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 Телегра «Лого».
14.05 Паралельні світи.
14.50 Балет Санкт-Петербурга.
15.30 Біла ворона.
16.45 Маленький концерт.
17.00 Чемпіонат України з футболу. «Чорноморець» — «Динамо».
18.45 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка.
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Кроки уряду до згоди (Уорлднет, США).
20.10 «Святвечір» (із серіалу «Нова хвиля України»).
20.40 Американські автори (Уорлднет, США).
21.05 Митниця дає добро.
21.10 Художній фільм «Зоря принадливого щастя». 1 серія.
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.
22.45 Художній фільм «Зоря принадливого щастя».

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

14.20 Мультфільм «Бембі».
15.30 Худ. фільм «Одні неприємності».
19.20 Мультфільми.
19.30 Худ. фільм «Острів Елліс». 3 частина.
21.15 Відеомузика.
21.30 Худ. фільм «В. І. Баршавськи».

...ЦИРК БРАЛИ ПРИСТУПОМ

Ліга професіонального боксу України «Колумбус», презентація котрої зовсім недавно пройшла в Києві, провела тепер своє «виїзне засідання» у Дніпропетровську. Не було відбою від бажаючих побачити поєдинки профі, але в місцевому цирку лише дві тисячі місць. Тому каси брали приступом, публіка забила всі проходи. Недарма так рвалися сюди любителі спорту — свято боксу вдалося на славу. Учасників благословив протоієрей отець Володимир, в антрактах між боями розважали публіку ансамбль козацької пісні, майстри естради, кавеенівці з Дніпропетровського держуніверситету.

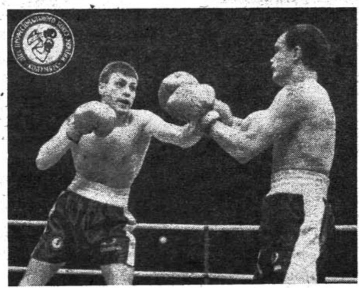
Боксери «Колумбуса» знову показали свою відмінну виучку. Щоправда, в одному бою фортуна від них відвернулась — поєдинок суперважковаговиків виграв 19-річний Сергій Володін з Димитровграда. Його суперник, новобранець ліги «Колумбус» 18-річний Віталій Яровий вважався фаворитом, дуже хотів порадувати земляків — і, як нерідко це трапляється, «перегорів» до бою. Однак Віталієві спеціалісти пророкують хороше майбутнє на професіональному рингу.

У решті зустрічей боксери «Колумбуса» домінували. Чемпіон України серед любителів напівлегковаговик Сергій Деваков у шестираундовому поєдинку виграв за очками в Олександра Єрмакова з Іжевська; майстер спорту міжнародного класу напівважковаговик Сергій Клоков, що проводив свій другий бій серед профі, узяв гору над Костянтином Охрієм з донецького клубу «Гонг», для якого це був уже 16-й вихід на професіональний ринг. Вже після першого раунду визнали переможцем супернапівсередньоваговика з «Колумбуса» Вадима Волканова через явну перевагу над єреванцем Вагужаном Шахмарудяном.

А от у зустрічі соратників по «Колумбусу» легковаговиків Айрата Хаматова та Віктора Фесечка переможця не було виявлено. На початку другого раунду у Фесечка була розсічена брова. За правилами професіонального боксу, коли так рано зупиняють бій через травму, призовий фонд (а він становив 75 тисяч купонів) боксери ділять порівну. Відзначимо, що всі витрати з організації турніру взяли на себе дніпропетровські меценати боксу — акціонерне товариство «Торговельний дім братів Дубинських», промислово-комерційна фірма «ВАЛ-САС» та інші.

Олександр МАЛИШЕНКО.

Дніпропетровськ—Київ.

На знімку: зустріч соратників по лізі «Колумбус» Айрата Хаматова та Віктора Фесечка (ліворуч).

Фото Олександра САЄТОВА.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 449808

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Зам. 0311217.

1 2 3 4 5 6 7 8 9